CUPRINS

1. Consideraţii generale – strategia de dezvoltare - un instrument pentru aleşii locali

2. Contextul general al dezvoltării comunităţilor rurale din România, ca stat membru al Uniunii Europene

3. Coordonatele naţionale și regionale în dezvoltarea comunităţilor locale

4. Prezentarea situaţiei existente la nivel local – comuna Tomșani – judeţul Vâlcea

5. Analiza SWOT

6. Direcţii de dezvoltare

7. Plan de acţiuni

8. Surse de finanţare

9. Cadrul legislativ aplicabil

1. Consideraţii generale – strategia de dezvoltare - un instrument pentru aleşii locali

Planificarea strategică reprezintă unul din instrumentele pe care comunităţile locale îl utilizează pentru a avea certitudinea că politicile şi programele prognozate corespund aşteptărilor cetăţenilor şi necesităţilor de dezvoltare durabilă.

În contextul promovării dezvoltării durabile a comunităţilor rurale, autorităţile publice locale din România au realizat demersuri în vederea transpunerii la nivel local a politicilor europene, naţionale şi regionale, a principiilor strategice în privinţa dezvoltării comunitare. Procesul vizează, în esenţă, trecerea la un sistem democratic şi, totodată, modern de administrare a resurselor locale, bazat pe descentralizare, transparenţă instituţională, subsidiaritate, participare publică, performanţă etc.

În acest sens, ***Strategia de dezvoltare economico-socială a comunei Tomşani – judeţul Vâlcea*** **îşi propune să valorifice potenţialul, oportunităţile și realele disponibilităţi pentru dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu de afaceri stimulativ și competitiv, menit a atrage investiţii private importante din ţară și străinătate.**

A gândi evoluţia unui teritoriu înseamnă a citi contextul de referinţă (de la fundamentele sistemului economic şi social, la reperele identitare, istorice și culturale) şi a include tendinţele acestuia în acţiune, înseamnă

construirea de strategii capabile să valorifice posibilităţile şi resursele existente, a identifica perspectivele de dezvoltare împărtăşite.

Pe această cale, **planificarea dezvoltării durabile a comunei Tomșani** va conduce la:

- a construi **o viziune complexă socio-economică, de mediu, a reglementărilor administrativ-instituţionale ale teritoriului**, capabilă să transpună dimensiunea locală în scenariul regional, naţional şi european;
- a promova **o abordare eficientă în alocarea veniturilor publice**, care să permită utilizarea eficientă a resurselor financiare şi să identifice priorităţile;
- a promova **logica integrării între diferitele arii tematice** atinse de procesul de planificare strategică;
- a identifica **propuneri de proiecte integrate de dezvoltare teritorială durabilă**;
- a cuprinde **activitatea de *found raising*: monitorizare, selecţie și accesare a instrumentelor de finanţare disponibile** atât la nivel comunitar, cât și naţional şi regional;
- a activa **procesele de programare participativă**, împreună cu interlocutorii economici şi sociali;
- a acorda **sprijin instituţiilor din zona comunei Tomșani** în fazele de regândire a propriei misiuni şi redefinire a reglementărilor organizaţionale și de gestiune internă.

2. Contextul general al dezvoltării *comunităţilor rurale* din România, ca stat membru al Uniunii Europene

Dezvoltarea şi amenajarea rurală se află la confluenţa dintre tendinţa de expansiune a urbanului, a dezvoltării agresive a industriei pe seama spaţiului rural și cerinţa de a menţine, pe cât este posibil, ruralul la dimensiunile sale actuale.

Această orientare se încadrează în perspectiva istoriei recente (*Tratatul de la Roma*) şi a prezentului (*Agenda de la Lisabona*).

Conceptul actual de **dezvoltare rurală** este fundamentat pe cel de dezvoltare durabilă şi are câteva trăsături fundamentale, referindu-se la:

– **Dezvoltarea rurală sustenabilă**, care presupune dezvoltare economică echitabilă şi echilibrată, cu un nivel ridicat al coeziunii sociale, și asumarea responsabilităţii pentru folosirea resurselor naturale şi a protecţiei mediului.

– Dezvoltarea rurală extensivă sau integrată, care se referă la dezvoltarea mediului rural prin extinderea mijloacelor de comunicare și informare și prin extinderea activităţilor din mediul rural spre sectorul non-agricol şi promovarea agriculturii extensive, a cărei coordonată esenţială este transferul informaţional (conceptul de *agricultură extensivă* aici este diferit de cel tradiţional, care definea opusul agriculturii intensive).

– **Dezvoltarea rurală multisectorială**, care se referă la crearea de reţele și parteneriate între organizaţii internaţionale, agenţii naţionale sau organizaţii ale societăţii civile, în vederea abordării multisectoriale.

Dezvoltarea rurală este un concept şi o acţiune integrată, care presupune o abordare metodologică multidisciplinară, intersectorială şi teritorială (regională). Toate orientările cuprinse în **noua reformă PAC**

(*Common Agricultural Policy*) şi-au găsit corespondenţa în mecanismul de finanţare al agriculturii şi dezvoltării rurale. Prin acest document, noua politică agricolă comunitară echilibrează sistemul de alocare a fondurilor structurale europene pe doi piloni de susţinere ai (1) pieţei agricole şi ai (2) dezvoltării rurale.

Pentru realizarea măsurilor complexe de dezvoltare rurală se asigură **mijloacele** *de coordonare cu alte instrumente ale Politicii Comunitare prin:*

- *Fondul European de Dezvoltare Economică Regională (FEDER)* constituit în anul 1975 şi are rolul de a sprijinii regiunile rămase în urmă, pentru reducerea decalajelor în dezvoltarea rurală;
- *Fondul de Coeziune (FC)* creat în scopul sprijinirii, pe baza principiilor de solidaritate economică și socială, a celor mai sărace state membre;
- *Fondul Social European (FSE)* a fost creat în anul 1960 şi are rolul de a sprijinii formarea profesională şi a pieţei;
- *Fondul European pentru Pescuit (FEP);*
- *Banca Europeană de Investiţii (BEI).*

O mare parte din aspectele menţionate vor avea posibilitatea soluţionării prin Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR) care este un instrument de finanţare creat de Uniunea Europeană pentru a sprijini ţările membre în implementarea Politicii Agricole Comune. Printre subobiectivele identificate pentru implementarea FEADR în România, următoarele contribuie în mod special la obiectivele programului de reformă de la Lisabona :

– Restructurarea și dezvoltarea producţiei agricole şi silvice în vederea îmbunătăţirii competitivităţii;

– Restructurarea și dezvoltarea industriilor agro-alimentare şi a industriei lemnului în vederea îmbunătăţirii competitivităţii;

– Dezvoltarea multifuncţionalităţii economice a zonelor rurale;

– Îmbunătăţirea competenţelor profesionale și a capacităţilor de management ale exploataţilor agricoli şi forestieri.

Zonele rurale din România prezintă o deosebită importanţă din punct de vedere economic, social și din punct de vedere al dimensiunii, diversității, resurselor naturale și umane pe care le deţin.

Pentru **Programul National pentru Dezvoltare Rurala - PNDR 2014-2020** dezvoltarea economică și socială durabilă a spaţiului rural este indispensabil legată de îmbunătăţirea infrastructurii rurale existente și a serviciilor de bază. Infrastructura şi serviciile de bază neadecvate constituie principalul element care menţine decalajul accentuat dintre zonele rurale şi zonele urbane din România şi care, cu atât mai mult, reprezintă o piedică în calea egalităţii de şanse şi a dezvoltării socio-economice a zonelor rurale.

În analiza nevoilor au fost identificate următoarele aspecte relevante pentru dezvoltarea spațiului rural românesc:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază şi a serviciilor în zonele rurale;

- Crearea de locuri de muncă în mediul rural;

- Conservarea moștenirii rurale şi a tradiţiilor locale;

- Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială.

Rolul fondurilor europene este de a promova un sector agricol progresiv și dinamic, ţinând cont de faptul ca în spaţiul rural românesc există o nevoie imediată de creştere economică. În acelaşi timp trebuie recunoscut că sectorul agricol are un potenţial de dezvoltare în două direcţii separate iar acestea trebuie deopotrivă încurajate.

În primul rând există o direcţie de dezvoltare a sistemelor agricole de producţie spre un mod mai modern, mai competitiv, și orientat către piaţă

ceea ce va conduce la o adoptare a unor principii inovatoare și de calitate care vor răspunde cerinţelor consumatorilor de pe pieţele naţionale şi internaţionale.

În al doilea rând există o orientare către o accepţiune multifuncţională a sistemului agricol care combină sistemele tradiţionale de producţie cu o serie de activităţi alternative - agroturism, meşteşuguri, furnizarea de servicii ce vizează protecţia mediului înconjurător (conservarea biodiversităţii prin menţinerea în cadrul fermelor a valorii naturale ridicate).

Aşadar, *dezvoltarea rurală a României are ca principal obiectiv dezvoltarea armonioasă a comunităţilor rurale, simultan cu consolidarea sectoarelor - agricol şi silvic, ţinând cont de cerinţele de protecţie a mediului înconjurător.*

În perioada de programare 2007-2013, regiunile din Uniunea Europeană au fost împărţite și finanţate de Comisia Europeană, în două categorii, în funcţie de venituri: regiuni mai puţin dezvoltate şi regiuni mai dezvoltate.

Comisia Europeană a stabilit ca, pentru exerciţiul financiar 2014 – 2020, crearea aşa-numitelor "regiuni de tranziţie" al căror PIB pe cap de locuitor este cuprins între 75% și 90% din media Uniunii Europene. Cele trei categorii definite vor fi eligibile pentru investiţii după cum urmează:

- Regiunile mai puţin dezvoltate al căror PIB pe cap de locuitor este mai mic de 75% din media Uniunii Europene, vor avea în continuare prioritate maximă în cadrul acestei politici. Rata maximă de cofinanţare este stabilită la 75 - 85% în regiunile mai puţin dezvoltate, dar și în regiunile ultra-periferice;
- Regiunile de tranziţie, al căror PIB pe cap de locuitor este cuprins între 75% și 90% din media Uniunii Europene, vor avea o rată de cofinanţare de 60%;

- Regiunile mai dezvoltate, cu un PIB pe cap de locuitor mai mare de 90% din media Uniunii Europene, vor avea o rată de cofinanţare de 50%.

Regiunea Sud Vest Oltenia se încadrează în categoria regiunilor „mai puţin dezvoltate", fiind caracterizată de un PIB pe cap de locuitor mai mic de 75% comparativ cu media Uniunii Europene.

La 6 octombrie 2011, Comisia Europeană a adoptat un proiect de pachet legislativ care va constitui un cadru al politicii de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020.

Comisia a propus mai multe schimbări importante ale modului în care politica de coeziune este concepută și pusă în aplicare, și anume:

- concentrarea asupra priorităţilor Strategiei Europa 2020 de creştere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;
- recompensarea performanţelor;
- sprijinirea programării integrate;
- accentul pus pe rezultate - monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce priveşte atingerea obiectivelor convenite;
- consolidarea coeziunii teritoriale;
- simplificarea aplicării.

Bugetul total propus pentru perioada 2014-2020 va fi de 376 miliarde EUR, inclusiv fondurile pentru noua facilitate „Conectarea Europei", concepută în vederea creşterii numărului proiectelor transfrontaliere în domeniile energiei, transporturilor și tehnologiei informaţiei.

Arhitectura politicii de coeziune poate fi reprezentată grafic după cum urmează:

2007-2013 **2014-2020**

Obiective		**Scopuri**	**Categorie de regiuni**	**Fonduri**
Convergenţă	FEDR FSE	Investiţii în creştere economică și ocuparea forţei de muncă	Regiuni mai puţin dezvoltate	FEDR FSE
Eliminare progresivă a convergenţei Competitivitate regională şi ocuparea forţei de muncă Introducere progresivă			Regiuni de tranziţie	
	Fondul de coeziune			Fondul de coeziune
Competitivitate regională și ocuparea forţei de muncă	FEDR FSE		Regiuni mai dezvoltate	FEDR FSE
Cooperare economică teritorială	FEDR	Cooperare economică teritorială		FEDR

Arhitectura legislativă a politicii de coeziune cuprinde:

- un regulament general de stabilire a unor dispoziţii comune referitoare la Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), Fondul European pentru Pescuit şi Afaceri Maritime (EMFF), precum și de stabilire a unor dispoziţii generale privind FEDR, FSE şi Fondul de coeziune;
- trei regulamente specifice privind FEDR, FSE şi Fondul de coeziune; şi
- două regulamente privind obiectivul de cooperare teritorială europeană şi Gruparea europeană de cooperare teritorială (GECT).

În timp ce contribuie la coeziunea economică, socială și teritorială, Fondul Social European (FSE) reprezintă principalul instrument al UE destinat investirii în oameni. Acesta conferă cetăţenilor europeni oportunităţi mai mari de angajare, promovează o educaţie mai bună şi îmbunătăţeşte situaţia persoanelor celor mai vulnerabile care se confruntă cu riscul de sărăcie. Regulamentul propune ca FSE să vizeze patru obiective tematice în întreaga Uniune:

- promovarea ocupării forţei de muncă şi sprijinirea mobilităţii lucrătorilor;
- promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- efectuarea de investiţii în domeniul educaţiei, al formării competenţelor și al învăţării pe tot parcursul vieţii;
- consolidarea capacităţii instituţionale și a eficienţei administraţiei publice.

Guvernul României a transmis către Comisia Europeană draftul Acordului de Parteneriat 2014-2020, una din propunerile introduse fiind **reducerea numărului de programe operaționale din cadrul politicii de coeziune** de la 7 la 6 respectiv: POS Infrastructura Mare, POS Competitivitate, PO Regional, PO Asistenta Tehnica, POS Capital Uman, PO Capacitate Administrativă. O altă modificare este legată de **reducerea numărului de AM-uri**, stabilindu-se atribuții de autoritate de management numai la nivelul a trei ministere: Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

În aceste condiții, pentru perioada de programare 2014-2020, Acordul de Parteneriat va avea **o abordare simplificată pentru a ușura procesul de absorbție a fondurilor europene.**

3. Coordonatele naţionale și regionale în dezvoltarea comunităţilor locale

Pentru atingerea obiectivelor politice europene, statele membre au elaborat documente de planificare strategică și programare financiară multianuală.

Analiza cadrului strategic identifică priorităţile stabilite la nivelurile: naţional, regional şi judeţean.

Cadrul strategic identifică priorităţile stabilite pe ambele perioade de programare, atât pentru perioada prezentă cât şi pentru următoarea perioada de programare.

Planul Naţional de Dezvoltare este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparităţile de dezvoltare socio-economică faţă de Uniunea Europeană. PND este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială şi reprezintă documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene. **Planul Naţional de Dezvoltare** este documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, care are ca scop să orienteze și să stimuleze dezvoltarea economică şi socială a ţării pentru atingerea obiectivului de realizare a coeziunii economice și sociale şi care se sprijină pe trei **obiective specifice**:

- Creşterea competitivităţii pe termen lung a economiei româneşti;
- Dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază;
- Perfecţionarea și utilizarea mai eficientă a capitalului uman autohton.

În luna iunie 2012, Guvernul a aprobat un Memorandum cu tema „*Aprobarea acţiunilor şi documentelor privind pregătirea accesării şi implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020*", prin care au fost stabilite: organizarea şi funcţionarea cadrului parteneriat pentru programarea fondurilor europene 2014-2020, constituirea Comitetului Interinstituţional pentru elaborarea Acordului de Parteneriat (CIAP) și a unor comitete consultative subsecvente, printre care și Comitetul Consultativ pentru Coeziune Teritorială (CCCT). În cadrul acestui comitet consultativ funcționează Grupului de Lucru CTE care are rolul de a analiza și sintetiza toate elementele de context administrativ, legislativ și economic care pot influența elaborarea viitoarelor programe CTE, precum și de a face propuneri concrete privind participarea României la cooperarea teritorială europeană.

Totodată Guvernul a aprobat în data de 18 iulie 2012 un Memorandum *privind poziţia preliminară referitoare la priorităţile României în cadrul negocierilor privind programele de cooperare teritorială europeană 2014 – 2020,* care propune, printre altele, solicitarea unor alocări suplimentare pentru programele CTE 2014-2020 și păstrarea la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului a atribuțiilor de Autoritate de Management/Autoritate Comună de Management pentru programe CTE și în perioada de programare 2014-2020.

În data de 5 septembrie 2012 a fost transmisă Comisiei Europeane o scrisoare referitoare la perspectiva României cu privire la viitoarele programe CTE finanțate prin Instrumentul European de Vecinătate (ENI).

În cadrul viitoarei perspective financiare multianuale 2014-2020 România acordă o importanță majoră asigurării unei finanţări adecvate pentru proiectele SUERD și de aceea susţine includerea referirilor la strategii macro-regionale în viitoarele regulamente ale politicii de coeziune şi în cadrul viitoarelor instrumente de acţiune externă a UE.

În vederea atingerii obiectivului global și a obiectivelor specifice și pornind de la aspectele identificate în etapa de analiză socio-economică, au fost formulate **şase priorităţi naţionale de dezvoltare:**

- **Creşterea competitivităţii economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaştere;**

În condiţiile decalajelor importante de competitivitate pe care România le prezintă în raport cu statele membre UE, obiectivul strategic general stabilit în cadrul acestei priorităţi este *creşterea productivităţii întreprinderilor româneşti pentru reducerea decalajelor faţă de productivitatea medie la nivelul Uniunii. Se urmăreşte generarea până în anul 2015 a unei creşteri medii a productivităţii de cca. 5,5% anual, permiţând României să atingă un nivel de aproximativ 55% din media UE.* Realizarea acestui obiectiv este avută în vedere prin următoarele sub-priorităţi:

- *Creşterea competitivităţii prin îmbunătăţirea accesului pe piaţă al întreprinderilor, în special al IMM-urilor;*
- *Dezvoltarea economiei bazate pe cunoaştere prin promovarea cercetării şi inovării şi accelerarea dezvoltării societăţii informaţionale;*
- *Îmbunătăţirea eficienţei energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie.*

- **Dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de transport;**

Obiectivul general al strategiei în domeniul transporturilor îl reprezintă *asigurarea unei infrastructuri de transport extinse, moderne şi durabile, precum și a tuturor celorlalte condiţii privind dezvoltarea sustenabilă a economiei şi îmbunătăţirea calităţii vieţii, astfel încât volumul activităţii de*

transport în PIB să crească de la 3,6 miliarde euro (în prezent) la minimum 7,0 miliarde euro până în 2015.

Pentru atingerea acestui obiectiv, strategia dezvoltării şi modernizării infrastructurii de transport se va realiza prin intermediul următoarelor sub-priorităţi:

- *Modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de transport trans-europene şi a reţelelor de legătură*
- *Modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de transport de interes naţional şi îmbunătăţirea serviciilor aferente*,
- *Dezvoltarea durabilă a sectorului transporturi.*

- **Protejarea și îmbunătăţirea calităţii mediului;**

Obiectivul strategic general al acestei priorităţi din PND îl reprezintă *protejarea şi îmbunătăţirea calităţii mediului, în conformitate cu nevoile economice şi sociale ale României, conducând astfel la îmbunătăţirea semnificativă a calităţii vieţii prin încurajarea dezvoltării durabile.* Acest obiectiv va fi realizat prin promovarea sub-priorităţilor de mai jos, urmărindu-se, totodată, şi îndeplinirea angajamentelor asumate de România în cadrul negocierilor de aderare la UE la Capitolul 22 „Protecţia mediului”:

- *Îmbunătăţirea standardelor de viaţă prin asigurarea serviciilor de utilităţi publice la standardele de calitate şi cantitate cerute, în sectoarele de apă şi deşeuri;*
- *Îmbunătăţirea sistemelor sectoriale de management de mediu.*

- **Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării şi a incluziunii sociale și întărirea capacităţii administrative;**

Fiind unanim recunoscut faptul că resursele umane reprezintă motorul societăţii bazate pe cunoaştere, obiectivul strategic general al priorităţii îl constituie *dezvoltarea capitalului uman şi creşterea competitivităţii acestuia pe piaţa muncii, prin asigurarea oportunităţilor egale de învăţare pe tot parcursul vieţii şi dezvoltarea unei pieţe a muncii moderne, flexibile şi inclusiv care să conducă, până în 2015, la integrarea durabilă pe piaţa muncii a 900.000 persoane.*

Măsurile şi acţiunile avute în vedere la această prioritate pot fi grupate în cadrul a patru sub-priorităţi, după cum urmează:

- *Dezvoltarea capitalului uman;*
- *Promovarea ocupării depline;*
- *Promovarea incluziunii sociale;*
- *Dezvoltarea capacităţii administrative și a bunei guvernări.*

- **Dezvoltarea economiei rurale și creşterea productivităţii în sectorul agricol;**

Obiectivul strategic general al acestei priorităţi vizează *dezvoltarea unei agriculturi competitive bazată pe cunoaştere și iniţiativă privată, precum și protejarea patrimoniului natural cultural şi istoric al zonelor rurale din România.*

Sub-priorităţile identificate în vederea realizării obiectivului definit sunt următoarele:

- *Creşterea competitivităţii economiei agro-alimentare şi silvice prin adaptarea ofertei la cerinţele pieţei;*

- *Creşterea standardelor de viaţă în zonele rurale prin diversificarea activităţilor rurale;*
- *Dezvoltarea economică durabilă a fermelor şi a exploataţiilor forestiere;*
- *Promovarea iniţiativelor de tip „LEADER";*
- *Asigurarea pescuitului durabil şi dezvoltarea acvaculturii.*

- **Diminuarea disparităţilor de dezvoltare intre regiunile ţării;**

Obiectivul general îl reprezintă *creşterea economică mai accelerată a regiunilor slab dezvoltate, în vederea diminuării disparităţilor de dezvoltare interregionale și intraregionale.*

Operaţionalizarea priorităţii PND privind dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor ţării se va realiza printr-o abordare integrată, bazată pe o combinare a investiţiilor publice în infrastructura locală, politici active de stimulare a activităţilor de afaceri şi sprijinirea valorificării resurselor locale, pe următoarele sub-priorităţi:

- *Îmbunătăţirea infrastructurii publice regionale şi locale;*
- *Consolidarea mediului de afaceri regional şi local;*
- *Dezvoltarea turismului regional şi local;*
- *Dezvoltare urbană durabilă;*
- *Cooperarea teritorială europeană.*

Contextul natural şi cel socio-economic specific comunei Tomșani se încadrează în cadrul general al Regiunii Sud Vest Oltenia, care grupează judeţele Vâlcea, Dolj, Gorj, Mehedinţi şi Olt, potrivit Anexei la *Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, cu modificările și completările ulterioare*.

Constituirea pe teritoriul României a celor opt regiuni de dezvoltare are ca obiective:

a) diminuarea dezechilibrelor regionale existente prin stimularea dezvoltării echilibrate, recuperarea accelerată a întârzierilor în domeniul economic şi social a zonelor mai puţin dezvoltate, ca urmare a unor condiţii istorice, geografice, economice, sociale, politice, precum și preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre;

b) corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor prin stimularea iniţiativelor şi prin valorificarea resurselor locale și regionale, în scopul dezvoltării economico-sociale durabile și al dezvoltării culturale a acestora;

c) stimularea cooperării interregionale, interne și internaţionale, transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor, precum și participarea regiunilor de dezvoltare la structurile și organizaţiile europene care promovează dezvoltarea economico-socială şi instituţională a acestora, în scopul realizării unor proiecte de interes comun, în conformitate cu acordurile internaţionale la care România este parte.

În cursul anului 2012, Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia a organizat un număr de 16 întâlniri în vederea elaborării documenetelor de programare, din care 5 grupuri de lucru judetene și 11 grupuri de lucru tematice. În cadrul acestor întâlniri au fost prezentate:

stadiul elaborării documentelor de programare la nivel european, național și regional, conținutul PDR și au avut loc dezbateri cu privire la tendințele de dezvoltare pe fiecare domeniu și analiza SWOT.

În acest context **Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020 al regiunii Sud - Vest Oltenia** reprezintă un instrument care să susțină includerea în strategiile naționale a obiectivelor de investiții ce vor contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii, să fundamenteze domeniile de intervenție și necesarul de finanțare din fonduri europene în perioada următoare de programare și să cuprindă un portofoliu de proiecte strategice cu impact regional și local.

Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020 al regiunii Sud - Vest Oltenia reprezintă instrumentul prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic, social, etc, reprezentând în același timp contribuția regiunii la elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare 2014-2020.

Aceste deziderate stabilite la nivelul regiunilor, au fost și vor fi preluate şi de către autorităţile publice din Regiunea Sud Vest Oltenia, din judeţul Vâlcea şi, nu în ultimul rând, la nivelul comunei Tomșani .

4. Prezentarea situaţiei existente la nivel local – comuna Tomșani, judeţul Vâlcea

4.1. Aşezare geografică

Comuna Tomșani face parte din județul Vâlcea, respectiv Regiunea Sud Vest Oltenia[1], și este așezată la:

- **45 km distanță de municipiul Râmnicu Vâlcea, reședința de județ și**
- **Vecina cu orasul – statiune turistica Horezu.**

Poziția geografică:

Comuna **Tomșani** se găsește așezată în cadrul subunității geografice a Subcarpaților Getici si în cadrul unității administrative în județul Vâlcea, unde ocupă o mică porțiune din partea centrală.

Situată la peste 350 m altitudine, în zona deluroasă, cu multe izvoare de apă, cu expunere sudică față de soare, ferită de vânturi puternice datorită dealurilor ce o înconjoară, străbătută de râul Bistrița cu scurgere permanentă a cărui vale a favorizat transportul și totodată a furnizat apa necesară nevoilor gospodărești, **comuna a avut o poziție favorabilă dezvoltării.**

[1] care grupează județele Vâlcea, Dolj, Gorj, Mehedinţi și Olt, potrivit Anexei la *Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, cu modificările și completările ulterioare*

Pe Glob**,** comuna **Tomșani** este cuprinsă între:

- paralelele de 45 grade 03‘ și 45 grade 06’ latitudine nordică și
- meridianele de 24 grade 01’ și 24 grade 06’ longitudine estică.

Prin asezarea în latitudine se află la jumatatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord, iar prin așezarea în longitudine se găsește în al treilea fus orar al Globului Pământesc.

Caracteristici ale teritoriului şi localităţii, repere în evoluţia spaţială a localităţii

Suprafața actuală a comunei Tomșani este de 41,17 kmp (rotunjit la întreg).

Pentru comparaţie se prezintă câteva date statistice privind suprafeţele la nivelul judeţului Vâlcea:

- suprafaţa totală a judeţului Vâlcea: 5.765,00 kmp;
- media suprafeţelor pe total localităţi: 67,82 kmp;
- media suprafeţelor pe mediul urban: 98,50 kmp;
- media suprafeţelor pe mediul rural: 64,64 kmp.

Faţă de media pe judeţ (rural și urban) **comuna Tomșani** se încadrează, din punct de vedere al suprafeţei teritoriului administrativ, în categoria localitati mici.

Suprafaţa administrativă a evoluat de-a lungul anilor în funcţie de modificările la care au fost supuse, prin diferitele acte administrative, toate localităţile ţării.

Mărturii orale şi menţiuni documentare

Primul act care atestă satul Folești este de la 2 august 1453, printr-un act de danie al domnitorului Vladislav Voievod, care cedează boierilor Stansi Vladimir satele: Folești, Păușești, Vladimirești, Cosani și Zătreni, pentru serviciile aduse domnitorului și le scutește de unele dări cum ar fii: vama porcilor, vama stupilor, decositul fânului, etc.

Prima atestare documentară a satului Tomșani datează din anul 1600 și este facută de Popa Badea din Creata; Stoica și Stroe Buzescu, care cumpăraseră acest sat de pe timpul lui Mihai Viteazu, îl vând lui Preda Logofătul din Creata. Față de atestările documentare, acest sat se consideră a fi mult mai vechi, tradiția locală consemnând numelelui **Tomșa**, care ar fi unul dintre primii feudali de pe aceste meleaguri.

Fiecare sat și cătun își are propia istorie. Din documentele istorice desprindem cele mai importante mențiuni despre comună:

- pentru a se vorbi despre primele așezări, este necesar a se aduce în discuție primul drum, un drum de cai, cărute, ce străbătea comuna și venea pe traseul Drăgășani– Dăești – Cârstănești – Oteșani – Nedeita – Roșoveni – Mestecănișii – Bolovan – Dealul Ulmu – Neagota sub Tei, de unde se ramifica, unul spre Mănăstirea Hurez, iar celalalt spre Mănăstirea Bistrița și Arnota.

- prima școală în Tomșani a fost cea a preotului Dîrvaru unde învățau puținii copii ai satului, și se desfășura sub umbra pomilor; în anul 1859 s-a construit prima școala din Tomșani, care s-a păstrat până în 1930;

- cea mai veche biserică din comuna Tomșani este situată în satul Băltățeni și datează din anul 1774, fiind adusă aici de episcopul Clement; în prezent este declarată monument istoric;

- anul 1864, anul împroprietăriri țăranilor după reforma lui Cuza, a contribuit la crearea micilor proprietari, locuitorii acestei comune devenind pomicultori, crescători de animale și buni cultivatori ai pământului;

- războiul de independență din 1877 a gasit și în satul Tomșani puțini bărbați instruiți pentru luptă, dar cei care au participat la acest război s-au dovedit luptători viteji, întorcându-se cu decorații și brevete;

- perioada 1877 – 1916 este cunoscută în documentele vremii ca o perioadă deosebit de înfloritoare sub aspectul dezvoltării economice; prima moara din Tomșani a fost cea a lui Miu Preda, dar ulterior și alți cetățeni ai comunei au prins gustul afacerilor, deschizându-și cârciumi, prive, mori, etc.

- în perioada primului război mondial mulți bărbați din comună au fost înrolați, 74 dintre ei căzând la datorie, iar in cinstea lor s-a ridicat un monument în satul Tomșani;

- alături de evenimentele istorice se înscriu la loc de cinste și tradițiile populare, obiceiurile și datinile, despre care bătrânii satelor pot relata multe aspecte interesante: cum petreceau oamenii, despre credința lor în Dumnezeu, despre horele populare, nunți țărănești. Unele dintre cele mai frumoase obiceiuri sunt descrise în mod pitoresc în monografia comunei Tomșani, scrisă de Alexandru Buliga, unul din fii satului.

Prima atestare documentară:

La sfârşitul secolului XIX apartenența situația localității era următoarea:

- județul Vâlcea, plaiul Horezu,

- cuprindea cătunele: Bogdăneşti şi Tomşani. Actualul teritoriu administrativ mai cuprindea cătunele Foleştii de Jos (ce forma comuna cu acelaşi nume) şi Foleştii de Sus (ce forma comuna cu acelaşi nume). Celelalte denumiri nu existau.

De menționat că la acea dată unitatea administrativă de bază era comuna şi era formată din mai multa cătune, din care unul era reşedința comunei. Unele comune aveau rang de comune urbane. Comuna urbană avea reşedința într-un oraş (cele mai importante) sau într-un târg. Mai multe comune la un loc formau o plasă (în cazul în care plasa cuprindea una sau mai multe comune cu potențial turistic sau balneologic aceasta purta numele de „plai"). Mai multe plase şi plaiuri formau un județ. Mai multe județe formau o provincie.

Cu mai mult sau mai puține modificări pe aceeaşi temă, organizarea s-a păstrat până după cel de-al doilea război mondial, când s-a trecut la organizarea administrativă după modelul sovietic (unități administrative de bază, raioane, regiuni). Această împărțire s-a menținut până în anul 1968 când s-a revenit la împărțirea tradițională românească prin Legea 2 din 16 februarie 1968 privind organizarea administrativă a teritoriului Republicii Socialiste România (când au fost stabilite unitățile administrativ-teritoriale: județul, oraşul şi comuna).

Înainte de 1968 localitatea era parte componentă a regiunii Argeş.

Între anii 1968 şi 1989 localitatea a fost parte componentă a județului Vâlcea şi era în aceeaşi componență în care este şi în prezent.

Prin Legea 2 din 1989 localitatea a fost reorganizată astfel:

- teritoriu administrativ: acelaşi;
- componența: Tomşani, Bogdăneşti, Chiceni, Baltateni, Dumbravesti, Foleştii de Jos, Foleştii de Sus şi Mireşti (o parte din sate dispărând prin alipire la cele rămase).

În decembrie 1989 Legea 2 din 1989 a fost printre primele 3 legi care s-au abrogat şi s-a revenit la organizarea prevăzută de Legea 2 din 1968, în vigoare şi la această dată.

Evoluția localității după 1990

După 1990 s-au făcut mai multe încercări de promovare a unei noi organizări teritorial-administrative, toate rămase fără un rezultat concret până în acest moment.

Aplicarea Legii nr. 18 din 1991 (Legea fondului funciar) a fost mai complicata decât la alte localități, comuna Tomşani nefiind cooperativizata, terenurile au fost expropriate prin decretul Lege 115/1959 de la chiaburi și s-au format Gospodării Agricole de Producție in anii 1959 – 1963 iar dupa anul 1963 – I.A.S.. Pentru ca fiecare cetățean să-și revină la vechea proprietate a trebuit desfiintarea schimburilor succesive efectuate intre anii 1959 – 1965.

Căile de comunicație

Comuna Tomșani este amplasată în zona centrală a județului Vâlcea și se învecinează cu următoarele comune:

- **la nord-vest cu orașul Horezu,**
- **la nord-est cu comuna Costești,**
- **la est cu comunele Barbatesti, Pietrari și Păușești-Otăsău,**
- **la sud cu comuna Frâncești,**
- **la vest cu comunele Măldărești și Otești.**

Deplasarile cele mai numeroase ale locuitorilor comunei se fac spre orașul Horezu, pentru aprovizionare, desfacere de produse, acolo fiind și cel mai apropiat târg săptămânal, ce se ține în zilele de sâmbătă și se fac deplasări pentru agrement.

Legăturile pe direcția est-vest, cu comunele vecine, sunt îngreunate de pantele mari ale terenului dar sunt posibile mai ales atunci când drumurile sunt uscate.

Comuna Tomşani este străbătută de traseul a 8 drumuri clasate prin HG 540/2000, dintre care unul național, unul județean şi cinci comunale, ce servesc în intravilanul satelor ca străzi, după cum urmează:

- Drumul Național DN 67 (Limită județ Gorj, Horezu, Râmnicu Vâlcea varianta sud, Goranu, DN 7) ce traversează comuna prin partea de nord asigurând legătura acesteia cu comuna Bărbăteşti spre nord-est şi cu oraşul Horezu spre nord-vest, servind în intravilanul satelor ca stradă principală. Este un drum modernizat cu îmbrăcăminți asfaltice aflate în stare bună;

- Drumul Județean DJ 646 (DN 64, Băbeni, Băluțoaia, Mănăileşti, Genuneni, Foleşti de Jos, Foleştii de Sus, Tomşani, Costeşti, Mânăstirea Bistrița, Mânăstirea Arnota), ce străbate comuna de la sud la nord prin satele Foleştii de Jos, Foleştii de Sus şi Tomşani, face legătura acestora cu DN 64 şi

DN 67 şi serveşte în intravilan şi ca stradă principală. Este modernizat cu îmbrăcăminți din beton de ciment aflate într-o stare bună;

- Drumul Comunal DC 124 (Păuşeşti, Foleşti, DJ 646) face legătura dintre DJ 646 din satul Păuşeşti cu DJ 646 din satul Foleştii de Jos. Este asfaltat pe 2,50 km şi pietruit pe 2,55 km;

- Drumul Comunal DC 130 (DJ 646, Foleşti, Mireşti, Oteşani, DN 65 C) face legătura dintre DJ 646, prin satul Mireşti şi DN 65 C, în satul Oteşani al comunei Oteşani. Are o lungime totală de 1500 m, o lățime de 8 m, pietruit, 1000 m în extravilan, cu șanțuri;

- Drumul Comunal DC 141 (DN 65 C, Măldăreşti, Tomşani, DJ 646) face legătura dintre DN 65 C în satul Măldăreşti al comunei Măldăreşti cu DJ 646 în satul Tomşani. Este pietruit;

- Drumul Comunal DC 148 (DN 67, Bogdăneşti, Rovine, DN 67) ce face legătura satului Bogdăneşti cu DN 67 atât spre vest cât şi spre est. Este asfaltat cu îmbrăcăminți asfaltice uşoare pe 2,40;

- Drumul Comunal DC 148 A (Bogdănești – Costești), cu o lungime totală de 1950 m, lățime 6 m, șanțuri de pământ. Este asfaltat pe o distanță de 1km;

- Drumul Comunal DC 153 (DN 67, Pietrari, Manta, Foleşti, DJ 646) face legătura dintre satul Foleştii de Sus aflat pe DJ 646 cu satul Pietrari aflat pe DN 67. Este asfaltat pe o distanta de 1 km, pietruit, cu șanțuri, în intravilan;

- Drumul Comunal DC 133 DJ 646 – Chiceni – Modarceni – Darvaresti, ce face legatura dintre satul Tomsani si Chiceni cu comuna Pietrari. Este asfaltat 2,5 km si pietruit 2,3 km.

Drumurile clasate servesc în intravilan ca străzi principale.

Mai există o serie de drumuri secundare (ulițe sătești) ce asigură legătura dintre drumurile publice clasate descrise mai sus şi celelalte sate componente ale comunei Tomşani, precum şi o serie de drumuri vicinale ce deservesc grupuri de proprietăți.

Circulația este satisfăcută actual şi de perspectivă de rețeaua de drumuri din punct de vedere al densității dar nu şi al stării lor tehnice.

Pe planşele principale sunt trecute numerele drumurilor clasate şi, la limita teritoriului administrativ, direcțiile drumurilor clasate (capetele drumurilor de pe teritoriul județului Vâlcea).

Starea generală a drumurilor este relativ bună.

Date generale ale localității

Aspectul actual al reliefului comunei Tomșani are caracteristicile reliefului Subcarpaților getici și este rezultatul acțiunii conjugate al factorilor modificatori interni și externi ai scoarței terestre, rolul preponderent revenind apelor curgatoare. Mișcările de cutare au scos la suprafață roci de durități diferite, iar agenții modificatori externi: înghețul și dezghețul, pluviodenudația, vântul și apele curgătoare le-au modelat în mod diferențiat, în funcție de natura rocilor, adică de rezistența lor la atacul acestor agenți, rezultând abrubțiuni și pante domoale, văi înguste, adevarate defilee și valea largă a râului Bistrița cu luncă și terase .

Relieful comunei Tomșani cu înălțimi între 300-600 m, cu energie a reliefului mijlocie, cu vale largă cu terase, cu culmi, în general strâmte și cu procese de modelare active, se încadrează în categoria dealurilor propriu-zise.

Comuna Tomșani cuprinde satele:

- Satul Tomșani – sat de reședință;
- Satul Bălțățeni;
- Satul Bogdănești;
- Satul Chiceni;
- Satul Dumbrăvești;
- Satul Foleștii de Jos;

- Satul Foleștii de Sus;
- Mirești.

4.2. Cadrul natural al comunei Tomșani

Relieful

Văile râurilor, între care și Bistrița și Otăsăul adâncindu-se în Subcarpații Getici au dat naștere la culmi, la dealuri ce iau forma prelungă cu directia NV-SE. În partea de est se găsește dealul Pietrarilor, pe care se află hotarul administrativ al comunei, cât și cumpăna de ape dintre Bistrița Vâlcii și râul Otăsău.

Pe culmea acestui deal se înșiră câteva proeminente: P Cuculica 597 m, D Smida 566 m, P Mânja 509 m, P Dumbravița 594,6 m.

Versantul dealului a fost fragmentat de văile secundare în general, cu aspect torențial, luând naștere culmi secundare cu aspect rotunjit cu direcția aproximativă E-V ce dau impresia unor contraforturi de susținere.

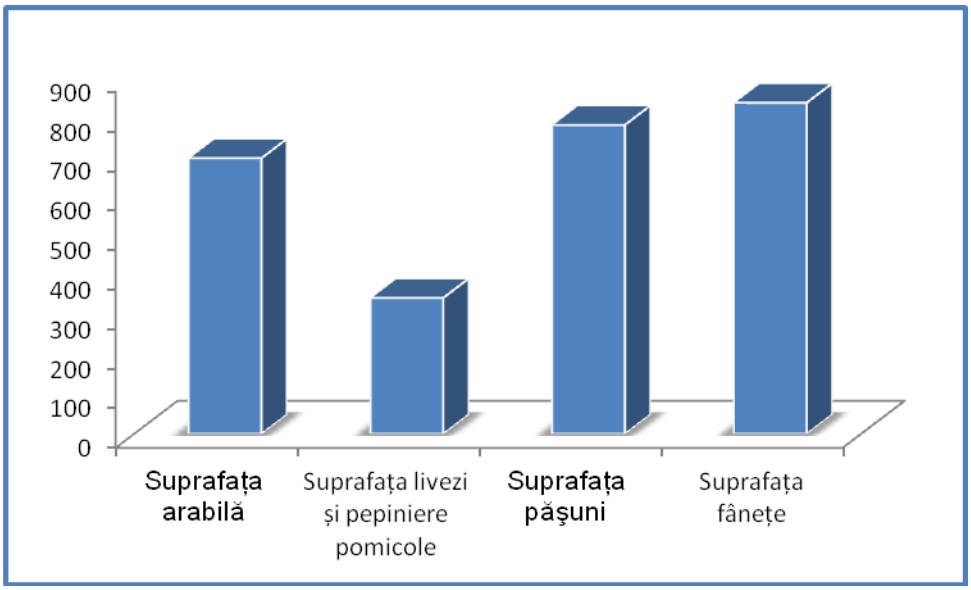
Pentru că au luat naștere aceste dealuri prin mișcări ale scoarței sunt dealuri de tip tectonic, subtipul Oltean, ce se caracterizează printr-un uluc depresionar subcarpatic cunoscut și ca depresiunea Olteana, un șir de dealuri axate în principal pe anticlinale continuate spre sud de dealuri monoclinale.

Culmea principală de deal Măldărești-Oteșani, situate în partea vestică a comunei Tomșani, înglobează piscurile Măgura Iugului (598 m), Nedeita (602,4 m), Scărișoara (589,3 m), Piscul Cuculici (541,2 m).

Culmile secundare, așa cum sunt: Coasta Înaltă, Culmea Dosului, Dealul Lacului ce se desprind din culmea principal au direcția NV-SE, îmbrăcând și aspectul unor contraforturi de susținere dispuse oblic. Profilul lor transversal este asimetric.

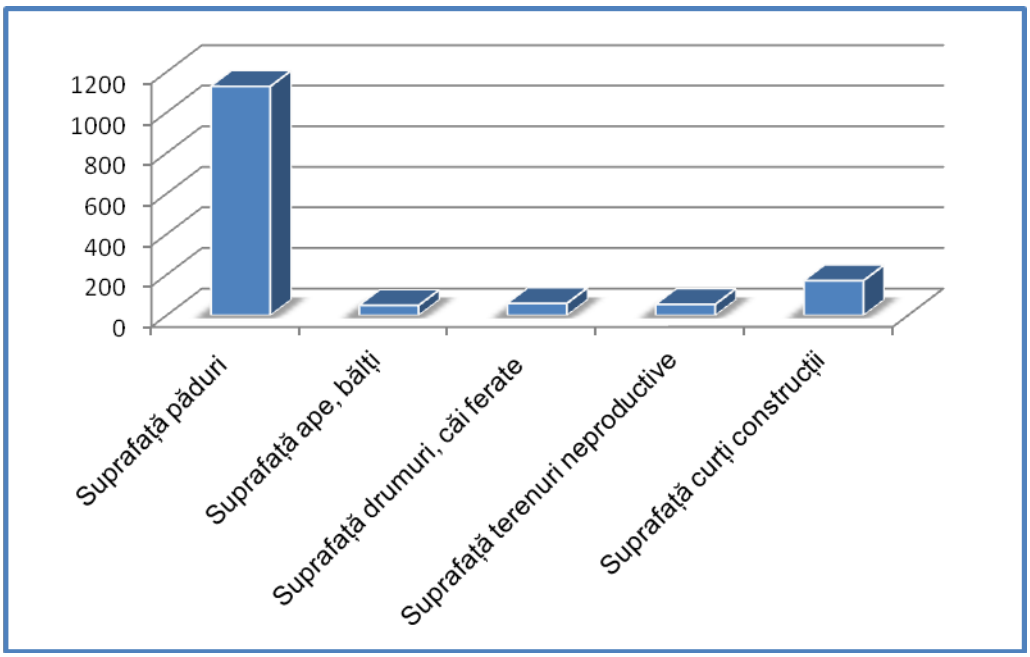
Din suprafața totală de 4 117 ha, *suprafața agricolă* **ocupă 2 655 ha** din care:

- ✓ suprafața arabilă - 696 ha;
- ✓ suprafața livezi și pepiniere pomicole - 343 ha;
- ✓ suprafața păşuni - 780 ha;
- ✓ suprafața fânețe - 836 ha.

Suprafața neagricolă **totală este de 1 462 ha** din care :

- ✓ păduri - 1129 ha ;
- ✓ ape, bălți - 49 ha ;
- ✓ drumuri, căi ferate - 59 ha ;
- ✓ terenuri neproductive - 54 ha ;
- ✓ curți construcții - 171 ha .

Din punct de vedere hidrografic, valea principală ce se impune în peisajul comunei Tomșani este creată de râul Bistrița. Ea taie transversal structurile geologice ce au fost dezgropate de sub pietrișurile piemontane. Bistrița, cu un debit mediu multiannual de 3,35 mc/s, străbate comuna de la nord la sud, pe o mica porțiune formând granite cu comuna Costești.

Izvoarele văii se găsesc sub vârful Zmeurăt, din Munții Căpățânei, formează împreună cu afluentul său pe stânga, Pârâul Costeștilor, după ieșirea din chei, o lărgire submontană la poalele Muntelui Arnota. Mai departe, la intrarea în satul Tomșani, valea se lărgește considerabil la întâlnirea cu Pârâul Bistricioara, în marginea estică a Depresiunii Horezu.

Terasele văi Bistriței sunt bine individualizate dar suprafața lor variază pentru ca pendulările râului au distrus, local, porțiuni când pe un mal când pe celalalt. Podurile teraselor sunt fragmentate de văile afluente ale Bistriței .

Albia Bistriței are lățime variabilă cu îngustarea cea mai mare în satul Foleștii de Jos, punctul Toaie, acolo unde ies la suprafață gresii puternic cimentate.

O serie de văi secundare au fost modelate pe versanții văii Bistriței de către torenți și pâraie. Aici amintim:

- pârâul Romani, care venind din Horezu, se varsă în râul Bistrița pe teritoriul comunei Tomșani;
- pârâul Neagota, care venind din comuna Costești, traversează satul Bogdănești și se varsă în pârâul Romani.

Pe râul Bistrița întâlnim, de asemenea și Lacul de acumulare Tomșani.

Prin urmare, formele de relief din sectorul comunei Tomsani sunt culmile cu aspect rotunjit, vaile secundare si valea principala a Bistritei cu lunca si terase.

Apele curgătoare au efect favorabil - captări de suprafață pentru alimentare cu apă, pentru adăpatul animalelor și pentru irigații locale de mică importanță.

Clima

Clima sectorului în care se află comuna Tomșani, are temperaturi moderate, fără viscole puternice iarna, cu precipitații medii anuale mai mari decât media pe țară, fără brume puternice dar prezente primavara și toamna. Clima permite desfășurarea activității oamenilor în mod normal, precum și dezvoltarea normală a vegetației și creșterii animalelor.

Temperature medie anuală este de 8 °C.

Precipitațiile medii anuale sunt la nivelul a 900 mm.

Sub aspecte climatice, la fel ca și relieful se încadrează în climatul temperat specific zonei subcarpatice de sud a țării.

Zone cu riscuri naturale

În conformitate cu Legea nr. 350/2001 cu modificările și completările ulterioare privind amenajarea teritoriului și urbanismul, conform Legii nr. 50/ 1991 cu modificările și completările ulterioare, privind autorizarea executării

lucrărilor de construcții in zonele cu risc construcțiile se execută cu anumite condiționări, iar în unele cazuri se ajunge chiar la interzicerea totală a construirii până la rezolvarea cauzelor alunecărilor și inundațiilor.

Zonele de risc natural, în special alunecările de teren și suprafețele supuse periodic inundațiilor, au fost delimitate prin Planul Urbanistic General după efectuarea în prealabil a unor studii geotehnice ale terenului, studii de specialitate întocmite în acest scop.

Inventarierea zonelor de risc:

În determinarea zonelor cu potenţial risc semnificativ au fost luate în considerare, **într-o primă etapă**, **informaţiile disponibile la momentul**

- Inundații pe valea pârârului Romani (în satul Bogdănești) și pe valea răului Bistrița în partea de sud a comunei (în satul Foleștii de Jos).
- alunecările de teren se întalnesc în satele Bogdănești pe Drumul Județean 67, la intrarea în orașul Horezu, Foleștii de Sus și Foleștii de Sus pe Drumul Județean 646.

Alunecările se produc datorită următorilor factori:

- alcătuirea litologică a cuverturii pe versanți. Cuvertura de pe versanți este alcătuită din prafuri nisipoase, avide de apă care la umeziri exagerate devin curgătoare gravitațional;

- dispunerea inclinată a cuverturii pe pante. Alunecarea se declanșează în momentul când valorile factorilor de stabilitate se degradează foarte mult, sub influența surplusului de apă;

- lipsa vegetației pe versanți. În zonele cu împăduriri, terenurile sunt stabile.

Alunecările recente s-au produs pe versantul de vest al văii pârâului Pesceana, pe linia de mustire a apei din pânza de apă a platoului.

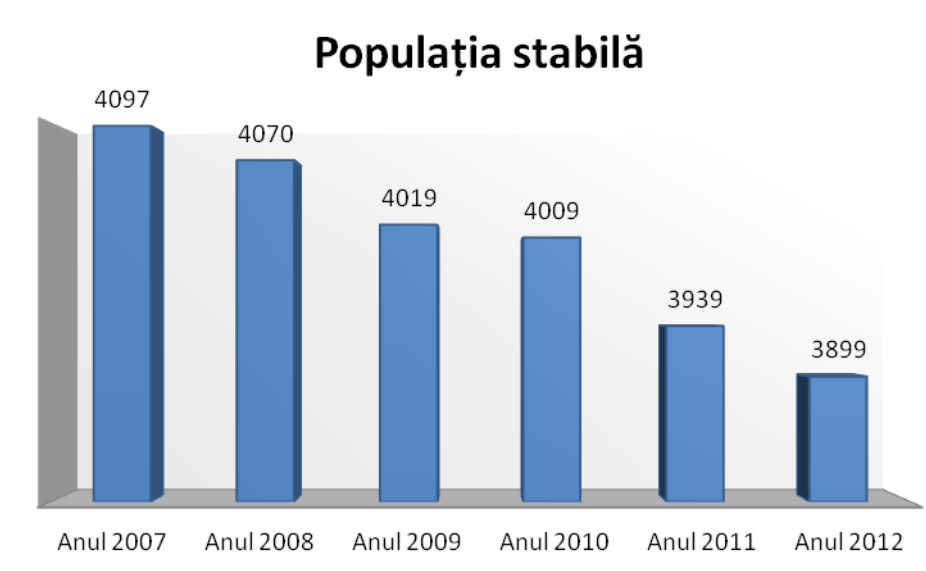
Aceste zone s-au inventariat prin grija Consiliului Județean Valcea și Consiliului Local al comueni Tomsani, precum și cu ajutorul unor instituții de specialitate ale statului, în cadrul unor lucrări distincte, pe baza:

- cercetărilor de teren;
- studiilor geotehnice privind construibilitatea terenurilor și condițiile de fundare;
- informații de la localnici privind evoluția fenomenelor, ritmicitatea și amploarea lor.

4.2. Structura şi dinamica populației

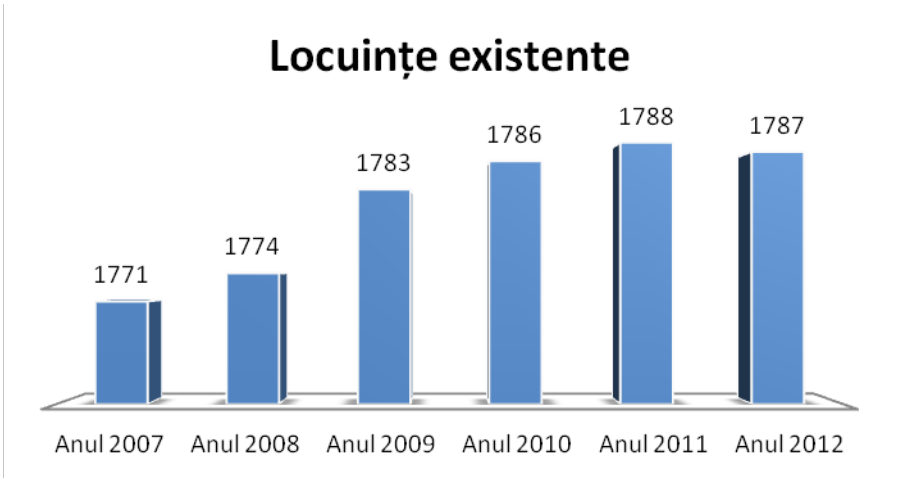
Evoluția populației stabile în perioada 2007-2012

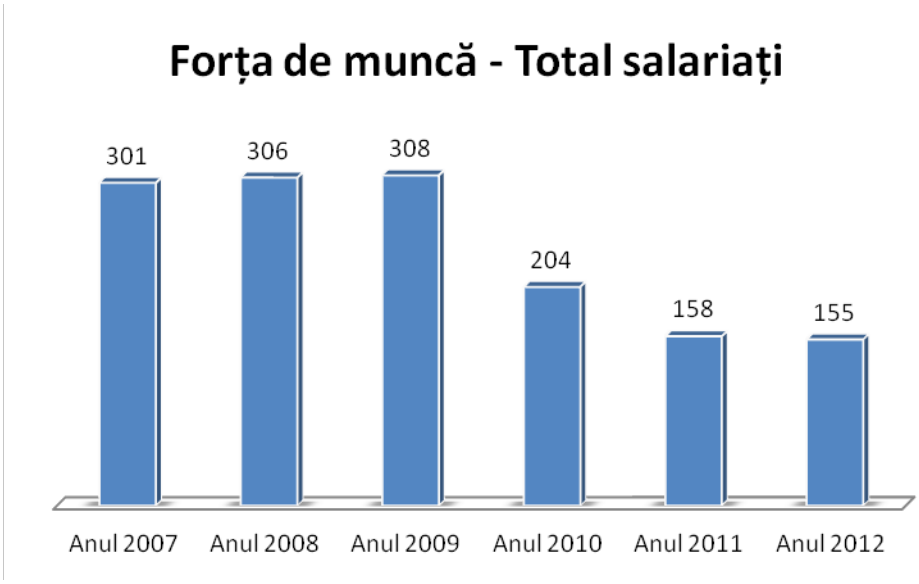
Populaţia stabilă totală a Comunei Tomșani la data ultimelor date statistice (calculată plecând de la anul 2007) este de **3.899 locuitori**, potrivit adresei Institutului Național de Statistică, Direcția Județeană de Statistică Vâlcea nr. 642/08.04.2014.

Deplasarea populaţiei rurale către oraşe este un proces socio–economic obiectiv, proces care a determinat creşterea gradului de urbanizare a ţării.

Migraţia populaţiei rurale către zonele urbane şi consecinţele acestei migraţii asupra structurii pe sexe şi vârste a populaţiei rămase în spaţiul rural sunt procese caracteristice satului românesc.

Începând cu 1990, în contextul modificărilor legislative cu privire la schimbarea domiciliului dintr-o localitate în alta, migraţia sat – oraş a crescut considerabil. Pe termen scurt, populaţia comunei Tomșani va continua să

scadă uşor. Pe termen mediu, populaţia ar putea creşte prin echilibrarea soldului migratoriu, care ţine de o creştere economică.

Pentru perioada viitoare, cele două componente ale creşterii populaţiei - cea naturală şi cea migratoare - trebuie să influenţeze pozitiv creşterea populaţiei.

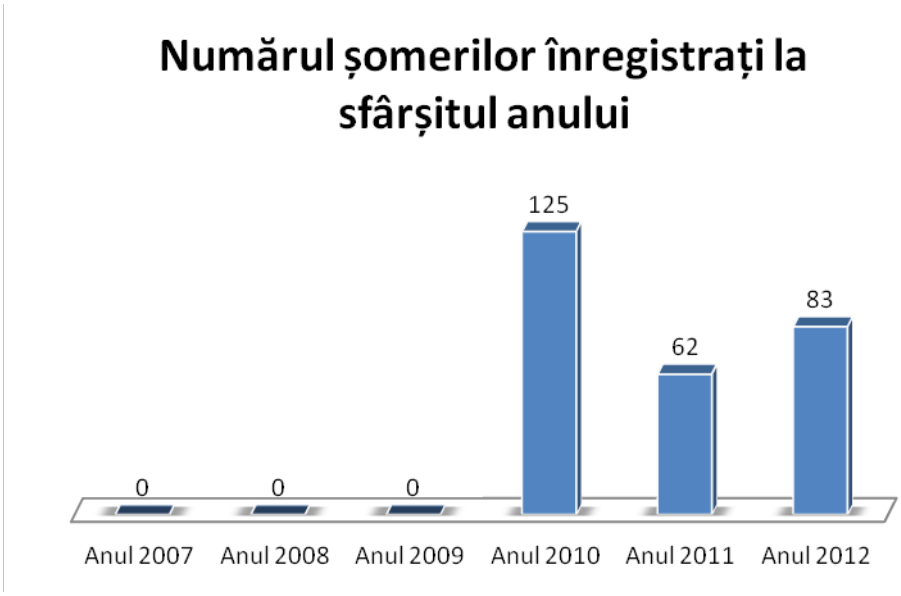
Legislaţia existentă referitoare la urbanism şi amenajarea teritoriului, în permanenta transformare, durata creată de perioada de tranziţie şi lipsa de fonduri au dus pe total la o stagnare a dezvoltării economice, sociale şi urbanistice.

Opţiunile variate ale populaţiei nu pot fi totdeauna susţinute economic.

În urma discuţiilor cu reprezentanţii administraţiei dar şi cu locuitorii comunei, pe lângă rezolvarea disfuncţionalităţilor amintite, se poate remarca reducerea fenomenului de migrare a populaţiei spre alte zone ale judeţului (navetă, strămutări, etc.), prin infiltrare de activităţi cu caracter continuu pe toată durata anului, care să ocupe segmentul de populaţie interesat.

În problema locuinţelor, opţiunea populaţiei este extrem de clară; marea majoritate spun un NU hotărât asupra locuirii colective (la bloc) şi tinde cât mai mult spre realizarea locuinţelor individuale. Opţiunile populaţiei, sugestiile şi propunerile rezultate, pot constitui elemente de temă pentru alte faze de proiectare, necesar de elaborat în continuare.

La nivel social cele mai multe probleme sunt generate de sărăcie, fiind necesare continuarea programelor de sprijinire a familiilor numeroase şi a celor cu venituri reduse.

Pentru îmbunătăţirea activităţii se propune a se realiza şi stimula, agricultura, antreprenoriatul și relansarea meşteşugurilor tradiţionale şi a artizanatului prin:

- facilitarea informării şi consilierii asupra accesării fondurilor nerambursabile. Deoarece majoritatea firmelor de consultanţă îşi au sediul în mediul urban, fapt ce îngreunează accesul locuitorilor din mediul rural, se remarcă necesitatea creării unei structuri de informare la nivelul fiecărei comune sau chiar la nivelul fiecărui sat. Investiţiile în materiale de promovare (broşuri, pliante) şi în echipamente informatice (calculatoare) conectate la Internet sunt esenţiale în aducerea în atenţia locuitorilor a oportunităţilor de finanţare;
- dezvoltarea activităţii de antreprenoriat prin popularea mai largă a prestărilor, organizarea de târguri şi expoziţii cu rezultate obţinute pe această linie;
- facilitarea unor reduceri de taxe şi impozite, acordarea de credite cu dobânzi mici;

- oferirea unor stimulente investitorilor din mediul rural, precum facilităţi fiscale şi scutirea de la plata anumitor contribuţii sociale;
- intensificarea parteneriatelor cu ONG-uri interesate de dezvoltarea rurală durabilă;
- dezvoltarea Grupurilor de Acţiune Locală şi intensificarea sprijinului acordat proiectelor desfăşurate de acestea în regiunea Sud-Vest Oltenia;
- atragerea tineretului în practicarea dezvoltarea unor afaceri individuale ca alternativă la lipsa locurilor de muncă;
- simplificarea birocraţiei, factor care îngreunează în prezent iniţierea afacerilor;
- crearea de unităţi productive care să folosească forţa de lucru feminină.

4.3. Cadrul economic general al comunei Tomșani

Dezvoltarea activităților economice

Agricultura fiind ocupația de bază a locuitorilor comunei, se pot face investiții în modernizarea tehnologiilor de lucru, fiind necesare și centre de prelucrare a produselor.

Legumicultura, pomicultura sunt domenii care se pretează reliefului, climei și solului de pe aceste teritorii. Sunt necesare investiții în tehnologii noi, moderne de lucru, dar și în centre de colectare, prelucrare și valorificare a acestor produse.

Profilul economic al localității, pe baza potențialului subsolului și solului este unul mixt, agricol și industrial.

Principala activitate economică a locuitorilor comunei se desfășoară în agricultură, cu ramurile ei de bază: cultivarea cerealelor, legumicultura, pomicultura și cresterea animalelor. Prelucrarea lemnului și comerțul sunt alte îndeletniciri ale locuitorilor comunei.

Exploatarea și prelucrarea lemnului este și ea o ramură economică care se poate dezvolta. Se pot dezvolta pe raza comunei mici afaceri de industrie usoară și artizanat, cu atât mai mult cu cât există forță de muncă ieftină, calificată și necalificată, în toate localitățile aparținătoare comunei. Până în anul 1968 activitățile agricole se bazau pe proprietatea privată, perioada în care terenurile agricole aparțineau cetățenilor, iar culturile de bază erau vița de vie, în special în acest sector existând o veche tradiție (mărturii istorice atestă o continuitate încă din perioada antică).

Înainte de 1989 localitatea a fost necooperativizată, iar după 1990 a cunoscut o perioadă de stagnare sau de regres economic. Au apărut societăți comerciale cu capital privat, care deși sunt cu mult mai instabile decât cele de

stat, iar cadrul legislativ în care își desfășoară activitatea este încâlcit, ele sunt mult mai eficiente.

În agricultură, fiind ocupația de bază a locuitorilor comunei, se pot face investiții în modernizarea tehnologiilor de lucru, fiind necesare și centre de prelucrare a produselor.

Apicultura ar fi un alt domeniu în care se pot face investiții de succes, iar sectorul zootehnic al comunei poate fi dezvoltat prin amenajarea unor micro-ferme de crestere organizată a animalelor și dotarea cu centre de prelucrare a produselor animale: carne, lapte, lană, piei. Pe albia pârâului Bistrița pot fi amenajate plantații de răchită.

Prelucrarea lemnului si comerțul sunt alte îndeletniciri ale locuitorilor comunei.

Ca și oportunități de investiții, se pot dezvolta pe raza comunei mici afaceri de industrie ușoară și artizanat, cu atât mai mult cu cât există forță de muncă ieftină, calificată și necalificată, în toate localitățile aparținătoare comunei.

Zootehnie

Sectorul zootehnic poate fi dezvoltat prin amenajarea unor microferme de crestere organizată a animalelor (bovine, cabaline, caprine, ovine) și păsărilor și dotarea cu centre de prelucrare a produselor animaliere: lapte, carne, lană, piei, etc.

Transporturi

Locuitorii comunei care fac naveta spre locurile de muncă, în special orașul Horezu utilizează în general autoturismele proprii, dar si mijloace auto de transport în comun însă insuficient, numărul acestora fiind redus.

Turismul

Turismul si agroturismul, cu investiții în amenajarea unor cabane, pensiuni, tabere, centre de vanătoare, ar fi o activitate aducătoare de venit și pentru investitori, dar și pentru localnici.

Sănătate

În prezent în comuna Tomșani există două Cabinete Medicale Individuale (de familie) unde își desfăsoară activitatea câte un medic și un Cabinet Stomatologic, proprietate privată unde își desfășoară activitatea un medic.

Unități din domeniul serviciilor

Comuna Tomșani se caracterizează printr-o zonă centrală, care concentrează funcțiuni administrative și de servire, înconjurate și pătrunse de zonele de locuit. Intercalate între zonele de locuit si zona centrală, există o serie de unități de comerț, dezvoltate tentacular în lungul drumurilor.

Fondul de locuit este alcătuit din locuințe individuale de tip rural, cu loturi in imediata vecinătate, starea lor este in general bună, echiparea edilitară este aproape completă, iar obiectivele de interes public realizate până în prezent, pot fi utilizate și în viitor cu completări, modernizări si extinderi.

Instituțiile

Instituțiile de bază de pe cuprinsul românesc, în toate așezările rurale, în ordinea apariției lor si care au avut un mare rol in menținerea unității de neam au fost: Biserica, Școala și Primăria.

- Instituții administrative :
  - Primăria;
  - Poliția;

- Instituții de invățământ :

În prezent comuna Tomșani are 2 școli și 3 grădinițe, astfel:

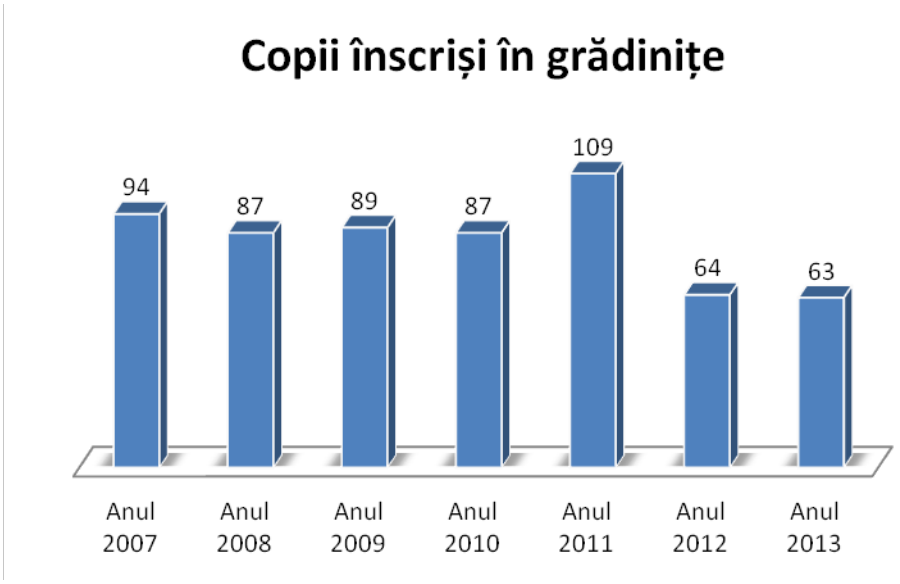
≈ Școala gimnazială Tomșani, comuna Tomșani, județul Vâlcea, cu învățământ gimnazial, primar și preșcolar;

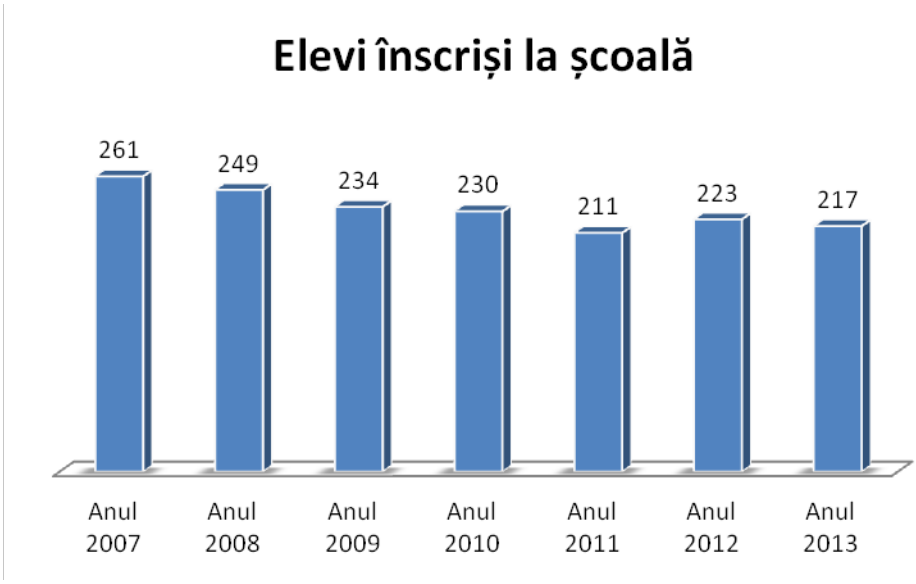
≈ Școala gimnazială sat Foleștii de Sus, cu învățământ gimnazial;

≈ Grădinița cu program normal Tomșani, cu învățământ preșcolar;

≈ Grădinița cu program normal sat Foleștii de Sus, cu învățământ preșcolar;

≈ Grădinița cu program normal sat Bogdănești, cu învățământ preșcolar;

Dotări culturale:

În satele comunei Tomșani s-au desfășurat bogate acțiuni culturale pregătite de cadrele didactice.

Până la construirea căminelor culturale, la fiecare școală s-a amenajat o clasă pentru prezentarea spectacolelor, cu scenă și cortină.

Programul unei serbări cuprindea o conferință cu tematica științifică, agricolă sau medicală, cu tematică istorică, la aniversarea unor mari evenimente din istoria țării.

Cu formații artistice de amatori s-au prezentat piese de teatru, suite de dansuri populare, brigăzi artistice.

În comuna Tomșani găsim patru cămine culturale, astfel:

- **Cămin cultural Tomșani;**
- **Cămin cultural Foleștii de Sus;**
- **Cămin cultural Foleștii de Jos;**
- **Cămin cultural Bogdănești.**

In luna iunie 2011, Primaria Comunei Tomsani a depus si obtinut finantare pentru proiectul *Reabilitarea, modernizarea şi dotarea Căminului Cultural, sat Foleştii de Jos, comuna Tomşani, judeţul Vâlcea* în cadrul Programului prioritar naţional pentru reabilitarea, modernizarea, dotarea şi finalizarea lucrărilor de construcţie a aşezămintelor culturale de drept public din mediul rural şi mic urban, aprobat prin Ordinul comun al Ministrului Dezvoltării Regionale şi Turismului şi al Ministrului Culturii şi Patrimoniului Naţional nr. 1152/2207/2011.

Pentru realizarea unei infrastructuri adecvate furnizării de servicii culturale se doreşte îmbunătăţirea aspectului şi ridicarea gradului de confort al clădirii, prin reabilitarea, modernizarea şi dotarea corespunzătoare a acesteia.

Realizarea proiectului propus are sprijinul Consiliului Local al Comunei Tomşani, care, prin Hotărârea nr. 38/2011 a aprobat realizarea proiectului *„Reabilitarea, modernizarea şi dotarea Căminului Cultural sat Foleştii de Jos, comuna Tomşani, judeţul Vâlcea"* şi a mandatat Primarul comunei să se ocupe de pregătirea şi organizarea implementării proiectului.

În acest sens, investiţia propusă are ca obiective:

- ✓ eliminarea cauzelor tehnice ale degradărilor sau reducerea nivelului de influenţă a acestor cauze;
- ✓ înlocuirea, repararea şi/ sau consolidarea elementelor la care se constată degradări;
- ✓ satisfacerea exigenţelor corespunzătoare nivelului cerut de performanţă seismică sau climatică;
- ✓ consolidarea elementelor pentru care s-a stabilit tendinţa de avariere potenţială;
- ✓ îmbunătăţirea transferului de încărcări de la suprastructură la teren.

Astfel, în scopul reabilitării şi modernizării corespunzătoare a *Căminului Cultural, sat Foleştii de Jos, comuna Tomşani, judeţul Vâlcea* se propun următoarele lucrări:

- ✓ se vor executa lucrări de consolidare a clădirii;
- ✓ se vor crea unele goluri noi de uşă, de trecere sau de fereastră sau se vor modifica goluri existente. Noile goluri se vor prevedea cu buiandrug de beton armat sau grindă beton armat, ce se va insera în zidărie şi rezema pe minim 35 cm. Buiandrugii se vor

turna monolit. Se va prevedea susţinerea provizorie a zidăriei ramase cu popi şi/sau bare transversale.

- ✓ la corpul de clădire studiat se vor putea realiza pereţi uşori de compartimentare, nestructurali, din placi ghips-carton pe schelet metalic, sau din B.C.A. îngust de 10-15 cm, fundaţi pe placă, în primul caz sau pe placă suport îngroşată sau consolidată cu armatură suplimentară, în cel de-al doilea caz. Noii pereţi se vor ancora în cei existenţi prin dibluri, bride sau tije. Noii pereţi din B.C.A. se vor confina cu stâlpişori şi centuri din beton armat;
- ✓ se vor revizui elementele şarpantei de lemn fără modificarea alcătuirii sale actuale, prin secţiuni acoperitoare şi prin îndesirea căpriorilor, penelor şi popilor. Elementele degradate sau cu secţiune sub 10x10 cm se vor înlocui sau consolida prin dublare, eclisare etc. Se va asigura ancorarea lor la smulgere din vânt cu elemente metalice sau direct în centura de beton armat.
- ✓ se va înloci învelitoarea existentă cu una din tablă profilată tip LINDAB, dotată cu toate accesoriile necesare (jgheaburi, burlane, aerisiri, parazăpezi, etc.).
- ✓ în scopul asigurării colectării apelor de suprafaţă şi a reducerii băltirii apelor în apropierea fundaţiilor se va executa în jurul construcţiei un trotuar de protecţie, înălţat cu minim 15 cm, de 1,50 m lăţime cu pantă, continuat cu rigole de conducere şi evacuare a apelor pluviale la un canal de evacuare a apelor pluviale din zonă.
- ✓ colectarea apelor pluviale se va face în interiorul proprietăţii;
- ✓ se va realiza înlocuirea tâmplăriei existente vechi şi deteriorate cu tâmplărie termoizolantă etanşă din lemn stratificat colorat maro pentru respectarea aspectului local şi geamuri low'E cu strat de argon;

- ✓ se va realiza izolarea termică a pereţilor exteriori cu un strat de polistiren expandat (extrudat la soclu) de 10 cm grosime (această grosime este necesară pentru evitarea condensului) şi se vor aplica tencuieli exterioare. La aplicarea sistemului termoizolant se va acorda o atenţie deosebită închiderii punţilor termice existente şi termoizolatorii glafurilor ferestrelor.
- ✓ se vor reface finisajele interioare şi exterioare astfel încât să respecte criteriile de încadrare în specificul arhitectural local;
- ✓ polistirenul care va forma închiderea clădirii se va acoperi cu plasă de PVC fixată cu dibluri conexpand (minim 6 buc./mp) peste care se va tencui cu mortar decorativ. Materialele utilizate sunt reglementate tehnic conform STAS C107-82 şi vor fi:
  - Polistiren expandat ignifugat de faţadă, grosime 10 cm;
  - Polistiren expandat ignifugat de faţadă pentru spalaţi, grosime 3 cm;
  - Adeziv pentru spaclu (lipire plăci termoizolante – 5 kg/mp);
  - Dibluri din plastic 95 mm (6 buc./mp);
  - Plasă de armare din fibră de sticlă (1,1 mp/mp);
  - Profile de colţ şi soclu din aluminiu.
- ✓ se va realiza termo-hidroizolarea invelitorii prin aplicarea unui strat de vată minerală rigidizat de 10 cm, protejat de o placă OSB care să asigure circulaţia, pentru sporirea rezistenţei termice până la valoarea minimă de 3,5 m²/KW prevăzută de norme;
- ✓ se va realiza înlocuirea sistemului actual de încălzire cu sobe cu un sistem complet de încălzire prin pardoseală;
- ✓ se vor executa lucrări de consolidare a scenei din sala de spectacole şi se vor înlocui elementele degradate; în situaţia în

care gradul de uzură al scenei este foarte ridicat, se va proceda la înlocuirea completă a acesteia;

- ✓ se vor monta fante higroreglabile în tâmplăria termoizolantă;
- ✓ se va realiza etanşarea gurilor de acces la instalaţiile sanitare;
- ✓ se va realiza etanşarea ramelor de la uşi;
- ✓ se vor reface finisajele la soclul existent;
- ✓ se vor realiza instalaţiile electrice de iluminat si de prize, de curenţi slabi;
- ✓ se vor realiza instalaţiile de apă rece, apă caldă şi instalaţiile de canalizare menajeră.

Pe lângă lucrările de reabilitare şi modernizare descrise mai sus, în vederea asigurării condiţiilor optime pentru funcţionarea *Căminului Cultural, sat Foleştii de Jos, comuna Tomşani, judeţul Vâlcea*, se propune dotarea acesteia cu echipamente de sonorizare specifice, mobilier, dotari sala seminarii.

Pe scenele celor patru cămine culturale existente pe teritoriul comunei Tomșani s-au prezentat programe artistice ale elevilor și preșcolarilor. Fiecare grădiniță și fiecare clasă de elevi sub îndrumarea educatoarei, învățătorului, sau a profesorului diriginte, a pregatit și prezentat diferite programe, cu recitări, cu soliști de muzică populară, cu o scenetă și cu o formație de dansatori. La aceste spectacole sala de cămin cultural devenea neîncăpătoare, frați, părinti, bunici și chiar vecinii copiilor erau prezenți pentru a vedea evoluția micilor artiști. Serbarile erau si sunt urmate de hore populare si dansuri moderne.

În comuna Tomșani activează încă din anul 1971 formația de dansuri femei din satul Bogdănești, comuna Tomșani și colectivul de obiceiuri populare “Nedeita”.

Doamna Maria Constantinescu - maestru de dans, în urma atâtor ani de cercetare de teren, de observare a horei satului, și de consultare a

purtătorilor de folclor, a dansatorilor și a lăutarilor deopotrivă a înființat în anul 1971 formația de dansuri de fete (femei) în satul Bogdănesti, comuna Tomșani.

Formatia de dansuri de fete (femei), pe generații, ansamblul de cântece și dansuri a avut un succes deosebit.

Ansamblul "Nedeita" a fost invitat la diverse manifestări reprezentând cu cinste comuna Tomșani (ex. Hora Costumelor, Cocoșul de Horezu, Învârtita dorului, Brâul de Aur), a participat la festivalurile interjudețene și naționale de profil: "Trandafir de la Moldova" (Strunga – Iași), s.a.m.d.

Formația de dansuri de fete (femei) din satul Bogdănești, comuna Tomșani "Nedeita" – participă în anul 1979 la Festivalul Național ediția a II-a, iar în anul 1981, participă la Festivalul Național ediția a III-a și ajung de la etapa județeană, la etapa interjudețeană și până la etapa republicană.

Formatia este prezentă la final pe țară și intră în palmaresul național. Formația intră pe scenă inclusiv în spectacolul de gală.

În anul 1991, printr-un program de schimburi culturale cu Republica Moldova - formația din comuna Tomșani merge în Republica Moldova la Chișinău, unde a reprezentat comuna Tomșani cu succes.

Periodic în sălile căminelor culturale s-au proiectat filme documentare de scurt metraj și filme artistice de lung metraj, românești și străine.

În toate sărbătorile religioase se organizează baluri în căminele culturale de pe teritoriul comunei Tomșani, unde participă mulți locuitori.

Bune practici aplicate:

În fiecare an au loc trei manifestari de prestigiu ce sunt așteptate cu interes de localnicii și locuitorii din satele învecinate comunei Tomșani.

- **“Fagurele de aur”** ce promovează apicultura și care se ține în luna iunie;
- **Festivalul de folclor “Flori din grădina Foleșteană”** - se organizează la 26 octombrie;
- **Concurs interjudețean “Marea taină a nașterii Domnului”** - concurs de scenete și coruri.

Se promovează și olăritul prin sprijinirea meșterilor olari de a participa la târgurile de profil.

BIBLIOTECA

Elevii ce învățau cititul și socotitul în cadrul școlii la sfârșitul secolului XIX, neavând cărți, uitau cele însușite. Ca să nu se întâmple acest fapt, preoții și învățătorii au adunat cărți, formând biblioteci, destinate lucrătorilor pământului. În acest sens, vine să sprijine inițiative: Decizia Ministerului Instrucțiunii Publice, din 16 octombrie 1898, de înființare a bibliotecilor populare.

Din anul 1974, biblioteca are sediul în incinta Căminului Cultural Foleștii de Sus.

În prezent fondul de carte este de 9318 volume, fiind o bibliotecă enciclopedică, fondul este așezat conform CZU- strict alfabetic, cu indicatoare și despărțitoare, ușurând în mare măsură îndrumarea cititorilor la raftul liber.

În anul 2009, Biblioteca Publică Locală Tomșani a fost selectată și calificată în programul național "Biblionet" încă din prima rundă și a fost dotată cu echipamente IT - 4 calculatoare conectate la internet, 4 căști cu microfon , 1 scanner, 1 imprimantă, 4 camere web, 1 router, 1 videoproiector, 1 ecran de proiectie.

Biblioteca Publică Locală Tomșani dispune de o sală de lectură spațioasă, unde cititorul se poate informa, se poate documenta asupra conținutului cărților și poate primi îndrumarea competentă de la doamna bibliotecar.

Fondul de carte se îmbogățește prin achiziționarea de cărți noi și prin donații.

Activitățile de amploare sunt organizate în colaborare cu Primăria comunei Tomșani, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul" Vâlcea, C.I.C.-Vâlcea, cadrele didactice de la Școlile Foleștii de Sus și Tomșani și cu preotul Emanoil Vasile Găman de la Parohia Foleștii de Sus.

Astfel de acțiuni au fost:

- "Personalități pe meleaguri natale" – reîntâlnire cu fiii satului;
- "Zilele Francofoniei";
- „Educația, o șansă pentru fiecare";
- „Am plecat să colindăm";
- „Datini de Crăciun";
- „Tradiții și obiceiuri din zona Tomșani".

Sărbătorirea unor scriitori importanți, concursuri, lansări de carte, expoziții de carte, recenzii.

Biblioteca Publică Locală Tomșani a participat la diferite concursuri naționale și județene unde a obținut importante premii. Aici dăm urmatoarele exemple: „Cea mai bună bibliotecă din județul Vâlcea" unde la editia a II-a, Biblioteca Publică Locală Tomșani a fost aleasă centru de desfasurare a acestui concurs, biblioteca prezentându-se foarte bine și a ocupat locul I, în anul 2003; la Festivalul de Colinde și Obiceiuri de Crăciun „Colindul Sfânt și Bun" Horezu, grupul de elevi primește diploma în anul 2006, Biblioteca Publică Locală Tomșani primește diploma pentru participarea la Proiectul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul" Vâlcea - „Toți în Europa, toți egali" în anul 2007; Biblioteca Publică Locală Tomșani participa la concursul național „16 zile de activism împotriva violenței asupra femeii" obținând premiul III, în anul 2011; Participă la concursul județean „Vâlcea – colț de rai" obținând diploma, în anul 2011;

Pe teritoriul localității sunt organizați și își desfășoară activitatea **36**[2] **de agenți economici, care prestează activități diverse de la comerț si alimentație publică până la producție.**

Principalele funcțiuni economice (în ordinea importanței) sunt:

- Agricultura;
- Industria energetică;
- Prestări servicii.

[2] SC AS TRANS, SC COZIA FOREST, SC FESTINA LENTE, I.I. BUSE CECILIA, I.I. TEODORESCU, COOP CONSUM, I.I. BREAZU, I.I. BURUIANĂ, SC PALICEANU, I.I. POPESCU, SC MARIDOR, SC ORANGE, SC BATILI, SC ENERGOMONTAJ, SC SERVOCONSTRUCT, ISPH, I.I. VOICAN, SC AGROMEC, SC BRANDEA, SC MORARI, SC NEFERU, I.I. ȘERBAN, ROMTELECOM, POȘTA, FARMACIA DOVER, SC HUSEIN, SC OSICONS, SC FOL EURO, SC PETROM, SC GEORAL, SC BYBTRANS, SC BODESCU, I.I. BOGDĂNESCU, I.I. POPESCU, CABINET MEDICAL INDIVIDUAL DR. TUDOR DANIELA, CABINET MEDICAL INDIVIDUAL DR. CIOBANU DANIELA, conform datelor furnizate de Serviciul Impozite şi Taxe din cadrul Primăriei Comunei Tomșani pentru primul semestru al anului 2014.

4.4. Sistemul instituțional şi infrastructura comunei Tomșani

Comuna Tomșani se caracterizează printr-o zonă centrală, care concentrează funcțiuni administrative și de servire, înconjurate și pătrunse de zonele de locuit. Intercalate între zonele de locuit si zona centrală, există o serie de unități de comerț, dezvoltate tentacular în lungul drumurilor.

Instituții administrative la nivelul comunei sunt:

- Primăria;
- Poliția;

Instituții de invățământsunt reprezentate de 2 școli și 3 grădinițe, astfel:

- Școala gimnazială Tomșani, comuna Tomșani, județul Vâlcea, cu învățământ gimnazial, primar și preșcolar;
- Școala gimnazială sat Foleștii de Sus, cu învățământ gimnazial;
- Grădinița cu program normal Tomșani, cu învățământ preșcolar;
- Grădinița cu program normal sat Foleștii de Sus, cu învățământ preșcolar;
- Grădinița cu program normal sat Bogdănești, cu învățământ preșcolar;

În comuna Tomșani activitatea cultural se desfasoara in patru cămine culturale, dupa cum urmeaza:

- Cămin cultural Tomșani;
- Cămin cultural Foleștii de Sus;
- Cămin cultural Foleștii de Jos;
- Cămin cultural Bogdănești.

Biblioteca Publică Locală Tomșani dispune de o sală de lectură spațioasă, unde cititorul se poate informa, se poate documenta asupra conținutului cărților și poate primi îndrumarea competentă de la doamna bibliotecar.

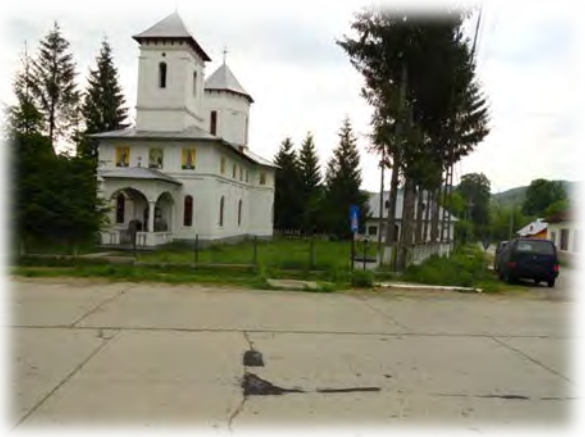
Monumente ale naturii şi istorice

Instituții de cult

Biserica a fost prima instituție a poporului român în procesul de etnogeneză care a jucat un rol esențial menținând conștiința unității neamului și a credinței ortodoxe.

După căderea Imperiului Roman de Apus (anul 476 după Hristos) aceste meleaguri au intrat sub influența Imperiului Bizantin și a patriarhiei ortodoxe din Constantinopol, care delega preoți misionari în spațiul Carpato-Ponto-Danubian, pentru a transmite învățăturile sfintei scripturi și astfel poporul român s-a născut creștin.

Acestă instituție a ridicat primele așezăminte publice, bisericile, locuri speciale de adunare a credincioșilor pentru a participa la slujbele religioase. Slujitorii bisericii au fost primii știutori de carte, în mijlocul comunităților sătești și au contribuit la dezvoltarea culturii.

Arhitectura și pictura bisericilor exprimă gradul de civilizatie atins de populație la data înălțării lor .

Locuitorii satelor ce alcătuiesc comuna Tomșani păstreaza de la înaintași religia crestin-ortodoxă. Momentele cele mai importante din viata omului sunt marcate de biserica astfel: la scurt

timp după naștere, pruncul este botezat, la vremea maturității atunci când tinerii întemeiază o familie, legatura de căsătorie este binecuvantată prin slujba de cununie, iar la trecerea din această lume, slujba de înmormântare este oficiată de preoți, în fața bisericii.

Suntem creștini și prin numele ce l-am primit la botez care face parte din numele sfinților creștini. Sătenii în viata de zi cu zi își desfășoară activitățile după calendarul creștin–ortodox, în zilele de sărbatoare merg la sfânta biserică și participă la slujbă. În satele noastre semnele creștinătății se întâlnesc la tot pasul și anume: cruci, icoane, troițe. Nu există fântână ca după sfințirea de către preot să nu aibă o cruce. În fiecare casă pe peretele dinspre răsărit se găsește împodobită cel puțin o icoană. Sătenii se mărturisesc preotului după ținerea zilelor de post sau în situații speciale. Rugăciunile săvârșite de preoți și sfaturile date îi îmbărbătează pe credincioși, iar la caz de boală le alină suferințele.

Cele zece porunci ale sfintei scripturi sunt ghidul moral al credincioșilor.

Creștinii din satele comunei Tomșani sunt organizați în parohii ce țin de protopopiatul Horezu al Epartiei Râmnicului.

Parohia Tomșani, este formată din satele Tomșani, Modarceni, Dalvaresti și Rosoveni.

Biserica parohială are hramul Sfinții Voievozi, situată în centrul civic al satului Tomșani, a fost construită mai întâi din lemn, în anul 1690, având ctitori pe Păun Dan și Milita, soția sa și în anul 1894, făcuta din zid, având ctitori pe Ioan Herescu preot și frații Păun și Ion Mihăescu.

Biserica ,,Cuvioasa Paraschiva din satul Bogdănești,, Mahalaua din Deal a fost fondată în anul 1812, de Nicolae Leca și Badica Chiceanul, și reparată la 1890.

A fost zidită din cărămidă de Mitrea Petre și alții in 1915-1916 și sfințită în anul 1928. S-au făcut reparații în anul 1948 si 1956.

Biserica cu hramul "Intrarea în biserică a Maicii Domnului" "mahalaua din Vale".

Parohia Foleștii de Sus, are două biserici, una cu hramul "Sf. Apostoli" reparată la 1881, și alta cu hramul "Sf. Ingeri".

Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel în satul Foleștii de Sus, construită din lemn în anul 1558 și din zid în anul 1907.

Biblioteca parohială înființată în 1928, avea în anul 1941 – 478 volume. Parohia primea subvenții bogate de la familia Lupași din Rm. Vâlcea (57). La 1 ianuarie 1962, a fost hirotonit pe seama acestei biserici Nicolae Ștefăneanu, duhovnic din 1966. Avea cantor pe Dumitru I. Sandu.

Biserica filiala cu hramul Sf. Îngeri în satul Băltățeni, construită din lemn, în anul 1773 – 1774, de preotul Filip din Bodești Vâlcea, este monument de arhitectură, lista 2004, VL 2 m B – 09649.

Parohia Foleștii de Jos este formată din satele Foleștii de Jos și Dumbrăvesti, are două biserici.

Biserica parohială "Sfinții Trei Ierarhi" a fost zidită în anul 1767, de Mănăstirea Hurezi, reconstruită, în anul 1866, de către enoriași, reparată în 1928. Este monument de arhitectură. Lista 2004 B 09762. Se zice că s-a fondat ca schit de către Ioan arhimandrit Hurezeanu, Stoian, Caplea, Pană, Matei și Constantin la începutul sec. XVIII (probabil era ctitorie brâncovenească), dar au stagnat lucrările până în anul 1767, când sunt reluate.

În anul 1941, parohia poseda 4000 metri pătrați, loc de biserică, corul bisericesc era în curs de formare. Biblioteca parohială, înființată în 1928, dispunea de 250 volume.

Pe locul destinat pentru biserică s-a clădit Căminul Cultural, (cu materialele: piatră de mâl, bolovani de râu și cărămida arsă pregatită pentru biserică).

Suprafata de 4000 m pătrați, loc pentru biserică, este situată în centrul civic al satului: în partea de nord, se învecinează cu terenul lui Dârnescu Vasile, în sud, drumul ce merge la Pietriș, în vest, șoseaua județeană și în est, calea ferată. Terenul a fost obținut prin stăruința preotului Ilie Barbu, cu dorinta de a ridica, alături de primărie și școală, o biserică. După finisarea localurilor de școală, în 1924, a trecut la acțiune: să procure bani și materiale. A delimitat, din cei 4000 m pătrați, locul amplasamentului, cu gard din lați și uluci, a mobilizat enoriașii și-au adus piatra de mal (gresie). La partea dinspre șosea, a ridicat un mare panou cu

icoane și o inscripție: “Aici se va ridica biserica Sf. Trei Ierarhi”. După anul 1930, în această parohie lucrează cu ginerele său preot paroh Diaconu Dumitru.

Din cele peste 200 000 cărămizi s-a ridicat casa parohială, primăria și căminul cultural, ultimele două clădiri, amplasate pe locul unde trebuie sa fie biserica, s-au construit după venirea la putere a comuniștilor. A rămas în funcțiune biserica veche, care nu e situată în centrul civic al satului.

Biserica filiala, cuvioasa Paraschiva în satul Dumbravesi, a fost construită, din lemn, în anul 1757, de popa Constantin Panduru, a fost reparată în anii 1893 și 1928.

Biserica cu hramul „Sfântul Dimitrie” din satul Mirești.

Satul Mirești, după organizarea bisericească, aparține de parohia Oteșani, din vechime. N-au avut pe teritoriul satului biserică sau cimitir. Pentru serviciile religioase mergeau la biserica „Sfinții Îngeri” din Muretu, comuna Oteșani. Intre anii 2002 – 2004 a fost construita, de catre primarul comunei Tomsani Pearcu Dumitru, biserica cu hramul ,,Sfantul Dimitrie” .

Rețeaua de căi de comunicație

Comuna Tomşani este străbătută de traseul a 8 drumuri clasate prin HG 540/2000, dintre care unul național, unul județean şi cinci comunale, ce servesc în intravilanul satelor ca străzi, după cum urmează:

- Drumul Național DN 67 (Limită județ Gorj, Horezu, Râmnicu Vâlcea varianta sud, Goranu, DN 7) ce traversează comuna prin partea de nord asigurând legătura acesteia cu comuna Bărbăteşti spre nord-est şi cu oraşul Horezu spre nord-vest, servind în intravilanul satelor ca stradă principală. Este un drum modernizat cu îmbrăcăminți asfaltice aflate în stare bună;

- Drumul Județean DJ 646 (DN 64, Băbeni, Băluțoaia, Mănăileşti, Genuneni, Foleşti de Jos, Foleştii de Sus, Tomşani, Costeşti, Mânăstirea Bistrița, Mânăstirea Arnota), ce străbate comuna de la sud la nord prin satele Foleştii de Jos, Foleştii de Sus şi Tomşani, face legătura acestora cu DN 64 şi DN 67 şi serveşte în intravilan şi ca stradă principală. Este modernizat cu îmbrăcăminți din beton de ciment aflate într-o stare bună;

- Drumul Comunal DC 124 (Păuşeşti, Foleşti, DJ 646) face legătura dintre DJ 646 din satul Păuşeşti cu DJ 646 din satul Foleştii de Jos. Este asfaltat pe 2,50 km şi pietruit pe 2,55 km;

- Drumul Comunal DC 130 (DJ 646, Foleşti, Mireşti, Oteşani, DN 65 C) face legătura dintre DJ 646, prin satul Mireşti şi DN 65 C, în satul Oteşani al comunei Oteşani. Este asfaltat pe 2,5 km. El serveşte ca stradă secundară în intravilanul satului Mireşti;

- Drumul Comunal DC 141 (DN 65 C, Măldăreşti, Tomşani, DJ 646) face legătura dintre DN 65 C în satul Măldăreşti al comunei Măldăreşti cu DJ 646 în satul Tomşani. Este pietruit;

- Drumul Comunal DC 148 (DN 67, Bogdăneşti, Rovine, DN 67) ce face legătura satului Bogdăneşti cu DN 67 atât spre vest cât şi spre est. Este asfaltat cu îmbrăcăminți asfaltice uşoare pe 2,40;

- Drumul Comunal DC 148 A (Bogdănești – Costești). Este asfaltat pe o distanta de 1km si pietruit pe o distanta de 1,2 km;

- Drumul Comunal DC 153 (DN 67, Pietrari, Manta, Foleşti, DJ 646) face legătura dintre satul Foleştii de Sus aflat pe DJ 646 cu satul Pietrari aflat pe DN 67. Este asfaltat pe o distanta de 1 km, pietruit pe o lungime 5,48 km, iar pe o lungime de 0,80 km este din pământ.

- Drumul Comunal DC 133 DJ 646 – Chiceni – Modarceni – Darvaresti, ce face legatura dintre satul Tomsani si Chiceni cu comuna Pietrari. Este asfaltat 2,5 km si pietruit 2,3 km

Drumurile clasate servesc în intravilan ca străzi principale.

Mai există o serie de drumuri comunale, secundare (uliţe săteşti) ce asigură legătura dintre drumurile publice clasate descrise mai sus și celelalte sate componente ale comunei Tomșani, precum şi unele drumuri vicinale care deservesc grupuri de proprietăți:

- ✓ Drum La Luncă, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 500 m și o lățime de 5 m, intravilan, pietruit, cu șanțuri;
- ✓ Drum Ogrăzile Mirești, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 4 m, pietruit 500 m, nepietruit 1500 m, din care 1900 m în extravilan;
- ✓ Drum sătesc Băltățeni Boereasca, Băltățeni, din DC 153 la DJ 646, cu o lungime de 3000 m și o lățime de 5 m, cu șanțuri;
- ✓ Drum sătesc Carpeniș Romani, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 4000 m și o lățime de 6 m, pietruit 1000 m, din care 3000 m extravilan, cu șanțuri din pământ;
- ✓ Drum sătesc La Biserică, Bogdănești, din DC 148A la DC 148, cu o lungime de 500 m și o lățime de 6 m, pietruit, cu șanțuri;
- ✓ Drum sătesc Niculești, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 500 m și o lățime de 6 m, cu șanțuri, pietruit;

- ✓ Drum sătesc Valea Neagoti, Bogdănești, care pornește din DC 148A, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 6 m, intravilan, cu șanțuri;
- ✓ Drum sătesc Văratici, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 7 m, din care 500 m extravilan, pietruit, cu șanțuri;
- ✓ Drumul Apa sărată, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 5 m, din care 2000 m extravilan, pietruit 500 m, din pământ 2000 m;
- ✓ Drumul Lungulești, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, intravilan, pietruit;
- ✓ Drumul Maicilor, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1300 m și o lățime de 4 m, pietruit 300 m, din pământ 1000 m, 1000 m extravilan;
- ✓ Drumul Malinis, Tomșani, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1500 m și o lățime de 8 m, din care 1000 m intravilan, pietruit, 500 m în extravilan din pământ;
- ✓ Drumul Mărculești, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 4 m, extravilan, nepietruit;
- ✓ Drumul Pădurea Ungureanului, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 5 m, pietruit 500 m, 2000 m din pământ, 2000 m în extravilan;
- ✓ Drumul Secilor, Foleștii de Sus, care pornește din Drumul Văilor, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 5 m, fără șanțuri, nepietruit;
- ✓ Drumul Văilor, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 3000 m și o lățime de 5 m, pietruit 1500 m, cu șanțuri, nepietruit 1500 m, 800 m în intravilan;

- ✓ Drumul Valea lui Stoian, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2300 m și o lățime de 5 m, 2000 m extravilan, pietruit;
- ✓ Ulița, Mirești, care pornește din DJ 646 până la Islaz, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 4 m, 500 m extravilan, pietruită 2000 m;
- ✓ Ulița, Chiceni, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită;
- ✓ Ulița, Cătun Ogrăzile, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 4 m, din care 1000 m intravilan, pietruită, 1500 m extravilan, din pământ;
- ✓ Ulița, Cătun Modârceni, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 3000 m și o lățime de 5 m, din care 1000 m intravilan pietruită, 2000 m extravilan din pământ;
- ✓ Ulița Alexie, Băltățeni, din drum sătesc Băltățeni Boereasca, cu o lungime de 700 m și o lățime de 4 m, intravilan, pietruită, cu șanțuri;
- ✓ Ulița Balta Mare, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 4 m, pietruită, 1700 m în extravilan;
- ✓ Ulița Bisericii, Dumbrăvești, care pornește din DC 124, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită, intravilan;
- ✓ Ulița Bodescu, Foleștii de Jos, cu o lungime de 300 m și o lățime de 6 m, pietruită, intravilan, cu șanțuri;
- ✓ Ulița Bogdănescu, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2200 m și o lățime de 4 m, pietruită pe lungimea de 700 m, nepietruită 1500 m, extravilan 1500 m;
- ✓ Ulița Brutăriei, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 3000 m și o lățime de 4 m, pietruită 1000 m, nepietruită 2000 m, din care 2000 m extravilan;

- ✓ Ulița Ceculuí, Tomșani, care pornește din Drumul Malinis, cu o lungime de 1500 m și o lățime de 6 m, 1000 m intravilan pietruită, 500 m extravilan din pământ;
- ✓ Ulița Cimitirului, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, intravilan, pietruită, cu șanțuri, 600 m în extravilan;
- ✓ Ulița Cocoșatul, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, pietruită 100 m, 400 m în extravilan;
- ✓ Ulița Diaconeștilor, Tomșani, care pornește din Drumul Malinis, cu o lungime de 800 m și o lățime de 4 m, pietruită;
- ✓ Ulița La Georgescu, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 300 m și o lățime de 4 m, pietruită, în intravilan;
- ✓ Ulița La Grajd, Foleștii de Sus, care pornește din Ulița Brutăriei, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, nepietruită;
- ✓ Ulița La Punte, Bălțățeni, din drumul sătesc Bălțățeni – Boereasca, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, pietruită, cu șanțuri;
- ✓ Ulița La Soanta, Foleștii de Sus, care pornește din Ulița Brutăriei, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, nepietruită;
- ✓ Ulița lui Borbei, Tomșani, vecină cu Ulița Ceculuí, cu o lungime de 1100 m și o lățime de 4 m, din beton;
- ✓ Ulița lui Cartof, Tomșani, unește Drumul Malinis cu Ulița Ceculuí, cu o lungime de 600 m și o lățime de 4 m, pietruită;
- ✓ Ulița lui Zaharia, Tomșani, unește Drumul Malinis cu Ulița Ceculuí, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 6 m, pietruită, cu șanțuri;
- ✓ Ulița Moșteni, Bălțățeni, care pornește din Ulița Ototoci, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită, cu șanțuri, în intravilan;

- ✓ Ulița Ototoci, Băltățeni, care pornește din DC 153, cu o lungime de 1500 m și o lățime de 4 m, pietruită 1000 m, nepietruită 500 m, cu șanțuri, 500 m în extravilan;
- ✓ Ulița Popolonești, Foleștii de jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 300 m și o lățime de 4 m, pietruită;
- ✓ Ulița Punții, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 200 m și o lățime de 4 m, fără șanțuri, nepietruită;
- ✓ Ulița Rudărești, Tomșani, care pornește din DJ 646 la Drumul Malinis, cu o lungime de 500 m și o lățime de 6 m, pietruită, cu șanțuri;
- ✓ Ulița Trăneștilor, Foleștii de Sus, care face legătura între Ulița Brutăriei și DC 130, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită;
- ✓ Ulița Văii, Chiceni, care pornește din Drumul Chiceni, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, 600 m extravilan;
- ✓ Ulița Zăvoi, Băltățeni, care pornește din Ulița Ototoci, cu o lungime de 200 m și o lățime de 4 m, pietruită;
- ✓ Ulița Pleașu, Darvaresti, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 5 m, pietruită, în intravilan, cu șanțuri;
- ✓ DC 150 Apa Sărată – Dumbrăvești – Păușești care pornește din DC 149, cu o lungime de 2500 m, pietruit;
- ✓ Ulița Cimitir Tomșani, sat Tomșani, cu o lungime de 150 m, pietruit;
- ✓ Drum Macșoara Vale, cu o lungime de 315 m, sat Chiceni, pornește din DC 133.

Circulația rutieră este satisfăcută actual şi de perspectivă de actuala rețea de drumuri din punct de vedere al densității, dar nu şi al stării lor tehnice.

Circulația feroviară

Pe teritoriul comunei Tomșani s-a construit în 1939 calea ferată cu ecartament îngust, 76 cm, cu șina ușoară pentru transportul lemnului. Este

singurul traseu de cale ferată și asigură legătura dintre cariera de calcar Bistrița și Uzina de Sodă Govora, cu gară locală.

Cea mai apropiată stație de cale ferată normal este gara Băbeni (pe linia Piatra Olt – Podu Olt) și se află la o distanță de circa 30 km.

Alimentarea cu apă

Prin Proiectul "Sistem integrat de alimentare cu apă și canalizare" comuna Tomșani beneficiază de sistemul integrat de alimentare cu apă, dându-se astfel posibiliatea fiecărei gospodării de a avea apă la robinet.

Proiectul a fost finalizat în 2012.

Sistemul de canalizare

În prezent comuna dispune de rețea de canalizare și Stație de Epurare a apelor menajere.

În **domeniul alimentarii cu energie electrică**, în comuna Tomșani există:

- Surse de alimentare corelate cu sistemul energetic național, astfel funcționează, pe râul Bistrița, :
- ✓ Centrala hidroelectrică Tomșani 1, aflată pe teritoriul satului Foleștii de Sus;
- ✓ Centrala hidroelectrică Tomșani 2, aflată pe teritoriul satului Foleștii de Jos.

Alimentarea cu energie electrică a consumatorilor se face din sistemul național prin intermediul posturilor de transformare 20 kV/0,4 kV, cu puteri între 63 kV și 250 kV (în număr de 21 pe tot teritoriul comunei), alimentate din linia de 20 kV care traversează întreaga localitate de la sud la nord și care leagă în buclă liniile electrice dintre stația Marcea și linia Iancu Jianu.

- Amplasamente stații de transformare, trasee linii majore electrice (pe tensiuni):

Comuna Tomșani este străbătută de liniile electrice de înaltă tensiune LEA 400 kV Țînțăreni – Bradu și LEA 110kV Căzănești – Horezu și nu are stații de transformare.

Există, de asemenea, două centrale hidroelectrice de mică putere, CHEMP 1 și CHEMP 2, ce pompează energie electrică în sistemul energetic național.

- Amplasamente și capacități posturi de transformare, rețele de medie tensiune:

Posturile de transformare sunt amplasate și distribuite uniform pe teritoriul localității, în centrul de greutate a grupurilor de consumatori. Există un număr total de 21 de posturi pe întreaga localitate și sunt atât aeriene cât și în cabine zidite. Posturile sunt legate în buclă și radial, iar cele de 20kV sunt aeriene și subterane și se termină cu un post de transformare.

În localitate nu există consumatori casnici care să nu beneficieze de rețea electrică de joasă tensiune (0,4 kV).

Consumul mediu anual de energie electrică este de 245 kWh/locuitor.

Telefonie

În momentul de față există cablu interurban și cablu din fibră optică de-a lungul Drumul National 67, cablu interurban și cablu din fibră optică de-a lungul Drumului Județean 646, plecând din DN 67 și mergând până la clădirea poștei și telefoanelor din satul Foleștii de Sus, unde există o centrală telefonică manuală. Comuna are peste 550 de abonați telefonici.

Televiziune prin cablu - Există cablu TV si internet.

Alimentare cu energie termică

Căldura necesară pentru încălzirea spațiilor de locuit și pentru prepararea hranei se obține prin ardere de combustibili solizi (lemn și cărbune), în sobe din cărămidă sau din teracotă, realizate după soluții locale, fără o bază tehnică corectă, cu implicații asupra randamentului și siguranței.

Lemnul pentru foc se procură din fondul forestier local (exploatări mai mult sau mai puțin controlate), constatându-se o reducere a fondului forestier ce va avea repercursiuni asupra mediului.

Se constată, după anul 1990, o reducere a folosirii cărbunelui, în principal datorită lipsei de siguranță în exploatare (scăpări de gaze și rezistență mica a sobelor în timp).

Situația se prezintă la fel și în ceea ce privește spațiile încălzite din clădirile social culturale de pe teritoriul comunei, cu excepția unui consum mai mare de cărbune.

De asemenea, după anul 1990, se construiește mai mult, mai ales de către persoane fizice și în sectorul privat, dar din păcate se construiește greșit, folosindu-se materiale cu coeficient de transfer termic mult prea mare.

Construirea după tehnologii așa zise tradiționale (pereți de lemn fără a adăuga un material termoizolator mai eficient, elemente de construcție subdimensionate, folosirea celui mai ieftin material de construcție, execuția lucrărilor fără a respecta proiectele), cunoscute și transmise din generație în generație de meșterii locali, a devenit o practică depășită și chiar periculoasă pentru viitor.

Alimentarea cu gaze naturale

Pentru viitor se prevede realizarea rețelei de alimentare a comunei cu gaze naturale.

Gospodărie comunală

Comuna Tomșani face parte din *Sistemul Integrat de Colectare și Depozitare Temporară a Deșeurilor în comuna Roesti* , în cadrul Programului Phare 2006 Coeziune economică și socială.

Pentru protecția și refacerea mediului înconjurător s-a înființat serviciul de salubrizare și a fost concesionat S.C. Urban S.A., pentru a ridica deșeurile menajere de la cetățeni și de la agenții comerciali.

Modul de organizare și funcționare a serviciului de salubrizare trebuie să țină cont de următoarele principii:

- protecția sănătății populației;
- responsabilitatea față de cetățeni;
- conservarea și protecția mediului înconjurător;
- asigurarea calității și continuității serviciului.

Există cimitire în aproape toate satele, iar activitățile legate de decese și inhumări se desfășoară numai la locuința decedatului, la biserică și cimitir, după metode creștinești, transmise din generație în generație. Nu există un serviciu funerar specializat, probabil pentru că nu ar fi necesar într-o comunitate mică, unde predomină relațiile de rudenie, de prietenie și vecinătate.

Protecția mediului

Se are în vedere îmbunătățirea infrastructurii de mediu prin: efectuarea de lucrări în scopul prevenirii și reducerii riscurilor legate de dezastrele hidrogeologice (regularizarea cursurilor de apă, modernizarea și dezvoltarea sistemelor informaționale pentru avertizare, alarmare în timp real a populației, elaborarea hărților de risc la inundații și introducerea lor în planurile de urbanism general); pentru zonele cu alunecări de teren se vor întocmi documentații și execută lucrări de îmbunătățiri funciare de drenarea terenurilor; managementul deșeurilor (realizarea infrastructurii de apa uzată,

construirea stației de epurare a apelor uzate, dezvoltarea sistemelor de management al diverselor tipuri de deșeuri); împădurirea terenurilor agricole degradate.

Reabilitarea mediului trebuie începută cu respectarea perimetrelor stabilite , cu eșalonarea scoaterii terenurilor din circuitul economic simultan cu redarea de terenuri reabilitate în circuitul economic, cu reconstruirea gospodăriilor în condiții tehnice și de confort moderne.

Se vor institui zone de protecție sanitară la cimitire și la surse de apă (de suprafață și subterane), culoare de protecție tehnică a rețelelor edilitare și a construcțiilor aferente acestora, atât în intravilan cât și în extravilan.

Zonele naturale de interes local, județean și național, vor necesita protecție pentru valoarea lor peisagistică, iar pentru păstrarea calității mediului și echilibrului ecologic se vor stabili condiții de autorizare a executării construcțiilor .

Se vor institui zone de protecție la monumentele istorice.

Pentru asigurarea și respectarea igienei sănătății oamenilor, se vor respecta normele de însorire la construcții, distanța între clădirile de locuit, dotarea tehnico – edilitară, asigurarea spațiilor de joacă pentru copii, zone verzi de folosință generală, amplasarea unităților de mică industrie, comerciale și prestări servicii la distanțe minime admise.

În ceea ce privește evoluția viitoare a localității, se apreciază ca fiind una destul de lentă dată fiind situația existentă care nu oferă perspective atrăgătoare.

Realizarea în următorii ani a investițiilor deja demarate precum şi a celor propuse în prezenta documentație, poate deschide însa perspective reale de dezvoltare pentru localitate, în ideea repopulării, a îmbunătățirii procentului de cadre pregătite care să ajute procesul de dezvoltare etc.

Prioritățile urbanistice se vor contura de asemenea abia după

stabilizarea macroeconomică şi demararea dezvoltării preconizate, în aşa fel ca localitatea să ofere reale posibilități de trai şi afirmare profesională.

Disfuncționalități

Dezechilibrele sunt mai mari în cadrul comunei decât în mediul urban pentru că au atacat agricultura (ramură de bază), care este peste tot în lume nerentabilă și de cele mai multe ori subvenționată de stat.

- deși a crescut numărul de persoane ocupate în agricultură se constată o scădere a producției agricole și o tendință de simplificare a culturilor.
- lipsa utilajelor agricole conduce la producție slabă și chiar la necultivarea suprafețelor agricole.
- prestările de servicii sunt de proastă calitate.
- problemele sociale rezultate din perturbările în ocuparea forței de muncă existente, structura necorespunzătoare a locurilor de muncă față de resursele și nevoile localității.
- creșterea numărului de șomeri.
- creșterea numărului de familii sărace.
- nu există un centru de colectare a fructelor și nici a produselor animaliere (piei, lană, lapte, carne);

La nivelul populației și fondului construit apar dezechilibre în forța de muncă, tendința tinerilor de-a părăsi zona (plecați la muncă în străinătate) și refuzul celor scolarizați de a reveni.

Disfuncționalități generate de insuficienta sau absenta unor instituții:

- nu există trezorerie, societate de asigurări;
- lipsa serviciului social în cadrul unității administrativ teritoriale, personal insuficient care să vorbească o limbă internațională;
- dotarea precară a unităților de invățământ;

Probleme de mediu

- necesar regularizarea cursurilor de apă (risc de inundații la precipitații abundente);
- depozitarea necontrolată a deșeurilor pe albiile cursurilor de apă și în păduri.
- necesare împăduriri pentru îmbunătățirea calității mediului și solului.

Necesități și opțiuni ale populației

Cerințele și opțiunile populației, precum și punctul de vedere al administrației publice locale asupra politicii proprii de dezvoltare a localității se referă la :

- introducerea in intravilan a terenurilor bune pentru construit în scopul realizării de locuințe sau dotări cu caracter privat – pensiuni agroturistice, zonă propusă pentru exploatație agricolă;
- modernizarea sistemului rutier: asfaltare - reabilitare drum comunal, realizarea de alei pietonale, trotuare, etc;
- valorificarea zonelor cu potențial turistic;
- dezvoltarea resurselor umane și îmbunătățirea serviciilor sociale;
- protecția și îmbunătățirea calității mediului;
- atragerea investitorilor străini;
- realizarea unei Baze Sportive.
- împădurirea terenurilor degradate.

De-a lungul timpul au fost accesate fonduri extrabugetare și realizate următoarele proiecte:

Modernizarea drumului Folești – Mirești – Oteșani, km 0 - 2,5 km, finanțat prin programul SAPARD, realizat în anul 2004, măsura 2.1. (Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii locale);

Construirea bisericii din satul Mireşti în anul 2004;

Construcția în anul 2004 a unui monument în satul Tomșani (intersecție) reprezentând pe Sf. Andrei, ocrotitorul României și al locuitorilor din comuna Tomșani;

Construcția unei grădinițe în satul Tomșani - finalizată în anul 2003;

Reabilitare drum local Dumbrăvești a fost finalizat în 2006, finanțatori au fost Fondul Român de Dezvoltare Socială;

În satul Bogdănești, s-a asfaltat drumul Comunal 148 A Bogdănești Rovine și drumul comunal DC 148 Bogdănești – Costești, în anul 2006;

Modernizare drumuri locale în comuna Tomșani - 3,2 km sat Chiceni și satul Băltăteni, în anul 2008;

Programul de reabilitare a infrastructurii școlare pentru Școala cu clasele I-VIII Tomșani, finalizat în anul 2008, iar finanțatorul proiectului a fost Banca Mondială;

Înființarea exploatației apicole - școala cu clasele I-VIII Foleștii de Sus, finanțator al proiectului a fost Banca Mondială;

Dotare cu echipament IT și formarea personalului în vederea modernizării administrației publice locale în comuna Tomșani, realizat prin programul PHARE;

Modernizarea Căminului Cultural Foleștii de Sus, în anul 2009;

Biblionet - în anul 2009, Biblioteca Publică Locală Tomșani a fost selectată și calificată în Programul Național "Biblionet" încă din prima rundă și a fost dotată cu echipamente IT - 4 calculatoare conectate la internet, 4 căști cu microfon, 1 scanner, 1 imprimantă, 4 camere web, 1 router, 1 videoproiector, 1 ecran de proiecție;

Punte pietonală cu tablier metallic peste raul Bistrița în satul Foleștii de Jos, in anul 2010;

Modernizarea Căminului Cultural Bogdănesti, în anul 2010;

Asfaltare DC 133- DJ 646 Chiceni-Modarceni – Dalvaresti - 2,5 km;

Modernizarea Căminului Cultural Tomsani, în anul 2011 ;

Sistem integrat de alimentare cu apă și canalizare, modernizare drum local "Ulița ceculuí", dotare cămin cultural în comuna Tomșani, județul Vâlcea, proiect finanțat prin programul F.A.D.R., măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, conservarea și îmbunătățirea moștenirii rurale", finalizat în anul 2012;

Asfaltare drum comunal DC – 124 – Dumbrăvești - Foleștii de Jos – Păușești - 2,5 km, realizat în anul 2012 ;

Modernizare stadion Tomșani, în anul 2012;

Comuna Tomșani face parte din Asociația Grupul de Acțiune Locală Microregiunea Horezu (GAL Microregiunea Horezu), care s-a constituit în baza O.G. nr. 26/2000 prin asocierea unui număr de 36 de membrii din 9 localități: Horezu, Bărbătești, Costești, Măldărești, Otești, Stroești, Slătioara, Tomșani, Vaideeni – autorități publice, instituții de învățământ, asociații și fundații, obști, cooperative și societăți comerciale.

Proiecte de viitor: Modernizarea Primăriei comunei Tomșani **(Reamenajare, consolidare, modernizare și extindere sediu primărie în comuna Tomșani, județul Vâlcea**), Modernizarea terenului de sport din satul Foleștii de Jos, Pod din beton armat peste pârâul Bistrița în punctul "Chiceni", Asfaltarea ulițelor sătești în satele Foleștii de Jos și Foleștii de Sus, Reabilitarea, modernizarea și dotarea Căminului Cultural Foleștii de Jos.

Măsuri de dezvoltare:

Infrastructura

- conservarea și întreținerea mediului natural;
- reabilitarea și modernizarea infrastructurii pentru creearea condițiilor de dezvoltare a turismului în mediu rural;
- modernizarea sistemului rutier (alei pietonale, trotuare);
- realizarea rețelei de canalizare și a stației de epurare;
- realizarea rețelei de gaz natural (comuna este străbătută de o magistrală de gaz natural);
- extinderea rețelei de iluminat public;
- dotări pentru intervenții în caz de incendiu;

Sănătate

- îmbunătățirea calității serviciilor de asistență medicală;
- construirea unui complex social care să cuprindă un cămin pentru îngrijire persoane în vârsta, cu dotările aferente;
- educarea populației cu privire la accesarea serviciilor de sănătate la o perioadă regulată de timp pentru prevenirea situațiilor de urgență prin susținerea și promovarea modului de viață sănătos;

Mediu

- îmbunătățirea calității managementului deșeurilor;
- salubrizarea periodică a albiilor pârâurilor, a domeniului public și conștientizarea populației asupra consecințelor depozitării necontrolate a deșeurilor;
- informarea locuitorilor asupra consecințelor produse de deversarea apelor uzate în locurile neamenajate;
- modernizarea fântânilor publice;
- realizarea unui parc cu dotări de agrement.

Economie

- stimularea persoanelor care nu sunt încadrate în activitate prin crearea unor programe de ocupare a posturilor în comună;
- încurajarea dezvoltării unităților industriale;
- stimularea activității economice;

Comerț

- mărirea numărului de întreprinderi mici și mijlocii pentru a oferi populației zonei o gamă cât mai largă de servicii și cresterea calității lor;
- sprijinirea întreprinzătorilor locali pentru dezvoltarea serviciilor și activităților productive din comună;

Turism si sport

- reabilitarea și conservarea capitalului turistic;
- realizarea de spații și dotări aferente;
- pregătirea resurselor umane;
- realizarea unei baze sportive, amenajarea unui teren de sport.

Resurse umane

- crearea de condiții familiilor tinere care doresc să locuiască în comună;
- aplicarea unui management corespunzător administrării forței de muncă;
- crearea unui număr suficient de locuri de muncă care să acopere un număr variat de domenii de activitate pentru satisfacerea nevoilor de trai;
- sprijinirea persoanelor care se află în somaj pentru a-și găsi un loc de muncă.

Infrastructura pentru servicii sociale

Una dintre problemele majore cu care se confrunta comuna Tomșani din judeţul Vâlcea, ca de altfel majoritatea localităţilor rurale ale României, o reprezinta **inexistenţa unei infrastructuri adecvate furnizării de servicii sociale** destinate persoanelor vârstnice şi celor aflate în situaţii economico-sociale deosebite. Astfel, locuitorii comunei Tomșani (cu precădere persoanele vârstnice) care se confruntă cu situaţii de dificultate sau vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excluziune socială şi care, prin urmare, ar avea nevoie de susţinere pentru asigurarea funcţionalităţii sociale în mediul propriu de viaţă, familial şi comunitar nu beneficiau pana în prezent, de susţinere din partea unui furnizor acreditat de servicii sociale.

Pentru a veni în întâmpinarea problemelor cu care se confruntă aceste persoane şi din necesitatea de eficientizare a serviciilor sociale prin organizarea lor la nivel local, autorităţile publice locale au demarat un larg proces de dezvoltare a unui sistem integrat de servicii sociale care să răspundă nevoilor sociale, individuale sau de grup în vederea prevenirii şi depăşiri situaţiilor de dificultate sau vulnerabilitate şi care să asigure incluziunea socială a categoriilor vulnerabile, integrarea/reintegrarea socială şi creşterea calităţii vieţii beneficiarilor.

5. Analiza SWOT

România se confruntă cu provocări în atingerea potenţialului economic şi social al sectorului agro-alimentar. Din analiza SWOT reiese că spaţiul rural înregistrează per ansamblu mari deficienţe, acesta fiind caracterizat de: deficiențe structurale persistente; nivel scăzut al activității antreprenoriale şi al valorii adăugate, cu activităţi ce necesită un aport intensiv al forţei de muncă, în special în agricultura de (semi)subzistenţă; orientare modestă către export; investiţii scăzute și insuficient bazate pe cerere în sectorul de cercetare-dezvoltare; acces la servicii şi infrastructură cu mult sub nivelul zonelor urbane; discrepanţe regionale din ce în ce mai mari; o pondere mare a populaţiei aflată în risc de sărăcie şi excluziune socială şi o serie de riscuri ambientale şi provocate de om, agravate de schimbările climatice, care reprezintă o ameninţare pentru zonele rurale şi pentru întreaga ţară.

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 reprezintă o oportunitate reală pentru a aborda punctele slabe, pe baza consolidării punctelor tari ale sectorului şi pe baza progresului realizat prin PNDR 2007-2013. Au fost înregistrate îmbunătăţiri semnificative în perioada 2007-2013, în special cu privire la o mai bună integrare a producătorilor şi procesatorilor în lanțul agro-alimentar, reînnoirea generaţiilor de fermieri, aplicarea de practici şi realizarea de investiţii prietenoase cu mediul, economii locale diversificate şi infrastructura locală.

PNDR 2014-2020 va aborda în mod strategic următoarele priorităţi:

i) schimbarea structurală a sectorului agro-alimentar şi competitivitatea;

ii) managementul resurselor naturale;

iii) idezvoltarea rurală locală echilibrată, în conformitate cu Acordul de Parteneriat. Aceste priorităţi sunt corelate cu obiectivele strategice definite la nivel naţional cu Poltica Agricolă Comună şi cu Strategia Europa 2020.

Una dintre nevoile presante evidențiate de analiza SWOT este aceea de a îmbunătăți protecţia mediului şi de a face trecerea la practici mai durabile în agricultură, silvicultură, şi, în general, în zonele rurale. Aici sunt incluse și acţiuni de atenuare a schimbărilor climatice şi adaptare la influenţele acestora. Mediul şi schimbările climatice sunt considerate obiective transversale.

Zonele rurale joacă un important rol socio-economic în România, deoarece au o pondere mare în suprafaţa totală a teritoriului şi asigură locuri de muncă, producţie alimentară şi spaţiu de locuit. Deşi aceste zone sunt caracterizate de existența unor resurse umane şi naturale semnificative, analiza socio-economică şi analiza SWOT au identificat o serie de provocări şi problematici principale legate de dezvoltarea acestora: migrare (în special a tinerilor şi a persoanelor cu studii) din cauza lipsei de oportunităţi şi acces la servicii de calitate; activități de instruire şi de dezvoltare a aptitudinilor; infrastructură locală subdezvoltată şi acces limitat la finanţare, care limitează activitatea economică şi număr mare de persoane (în special persoane dezavantajate) expuse riscului de sărăcie.

CADRUL NATURAL, RESURSE, MEDIU	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Condiții geografice, atmosferice și hidrologice favorabile; • Prezența solurilor bogate în substanțe nutritive, cu fertilitate sporită cu precădere în lunca râurilor; • Poluare atmosferică redusă, absența în zonă a unor surse importante de nocivitate; • Existența unui relief care din punct de vedere tehnic, prezintă potențial de construibilitate; • Existenta in zona a unor izvoare de apa sarata si de apa sulfuroasa; • Disponibilitate de terenuri fertile destinate practicării agriculturii și pomicultură pe pantele dealurilor; • Disponibilitate de suprafețe de teren în intravilan pentru potențiale investiții; • Prezența apei din subteran de calitate bună pentru utilizare ca sursă de alimentare cu apă;	• Slaba producere de energie din resurse regenerabile (solară, eoliană, biomasă și cogenerare); • Unitate administrativă afectată de inundații pe cursuri de apă și alunecări de teren cu potențial ridicat; • Insuficienta valorificare a potențialului natural și turistic al zonei; • Spații insuficiente amenajate şi destinate activităților de agrement sau recreere; • Absența unui centru de promovare turistică și inexistența unor materiale promoționale de prezentare/valorificare a cadrului natural şi a atracțiilor zonei; • Lipsa unei baze de date a ofertei de terenuri/imobile din zonă, necesară consultării de către potențialii investitori; • Neîmpădurirea terenurilor degradate.

• Existența unor peisaje naturale atractive.	
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI/RISCURI**
• Îmbunătățirea mediului legal și instituțional din România în domeniul protecției mediului, accelerarea procesului descentralizării; • Politicile naționale şi europene de promovare a potențialului natural; • Lansarea şi derularea programelor de finanțare nerambursabilă din domeniul turismului, mediului, valorificării potențialului natural; • Promovarea României ca destinație turistică – în special ca turism de nişă; • Politici de sprijinire a implicării societății civile, ONG-uri în acțiunile de promovare a conservării mediului natural; • Posibilitatea legală de a crea asociații intercomunitare pentru realizarea de proiecte de interes comun.	• Criza economică și consecințele nedemarării de noi investiții majore în perioada de restrişte financiară; • Grad scazut de educare a cetățenilor în probleme de mediu; • Insuficiența fondurilor financiare locale pentru susținerea din punct de vedere al cofinanțării a unor proiecte de anvergură în domeniul protecției mediului, a promovării unor investiții majore în turism de agrement.

MEDIU SOCIO-CULTURAL	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Forță de muncă numeroasă, cu costuri reduse; • Existența unui nivel foarte scăzut al mortalității infantile; • Omogenitatea populației în ceea ce priveşte componența etnică; • Durata medie de viata mai ridicată față de media națională; • Lipsa disparităților în privința accesului la educație între femei și bărbați; • Existența unui patrimoniu cultural diversificat, a unor sărbători şi târguri locale specifice și a unor tradiții culturale unice.	• Fenomenul de scădere demografică, evoluția descendentă a valorilor indicatorilor de densitate a populației în perioada 1996-2012; • Slaba corelare între piața muncii și sistemul de învațământ; • Dotarea insuficientă a instituțiilor de învățământ, a laboratoarelor, săli de sport amenajate în săli de clasă; • Slaba educație şi cultura antreprenorială la nivelul populației; • Inserție cu grad redus a populației tinere pe piața muncii; • Grad scăzut de integrare pe piața muncii a persoanelor dezavantajate; • Slaba dezvoltare a sistemului centrelor de consiliere și servicii sociale pentru persoanele varstnice în condițiile existenței unui număr ridicat de beneficiari de ajutor social; • Situația precară a sistemului de asistență medicală şi sănătate din comuna Tomșani – absența unor centre medicale dotate corespunzător

	pentru situații de urgență; • Inexistența unor centrelor medicale de recuperare sau a unor centre familiale în localitate; • Ofertă redusă de agrement şi petrecere a timpului liber; • Insuficienta implicare a societății civile în viața culturală a localității.
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI/RISCURI**
• Îmbunătățirea sistemului legislativ din domeniul protecției sociale; • Lansarea şi derularea programelor de finanțare nerambursabilă din domeniul asistenței sociale, dezvoltării învățământului și promovării culturale; • Existența unor programe guvernamentale și europene de implicare a ONG-urilor în viața culturală și socială; • Alocări suplimentare prin Fondul social european (FSE), ce conferă cetățenilor europeni oportunități mai mari de angajare, promovează o educație mai bună şi îmbunătăţeşte situația persoanelor celor mai vulnerabile care se confruntă cu riscul de sărăcie.	• Accentuarea fenomenelor de mobilitate a populației şi descreştere demografică; • Migrația externă a persoanelor cu nivel educațional ridicat; • Fenomenul de migrație a adolescenților către localitățile în care îşi desfăşoară activitatea instituții de învățământ postliceal; • Prezența fenomenului de migrațiune al cadrelor didactice către alte domenii de activitate; • Insuficiența fondurilor financiare locale pentru reabilitarea clădirilor centre culturale şi instituțiilor de învățământ din localitate.

INDUSTRIE ŞI AGRICULTURĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Ponderea considerabilă a terenurilor agricole din totalul suprafeței comunei; • Condiții climatice favorabile cultivării plantelor și legumelor; • Prezența solurilor bogate în substanțe nutritive, cu fertilitate sporită; • Pondere ridicată a populației ocupate în agricultură din totalul populației active ; • Disponibilitate de terenuri fertile, de bună calitate pentru cultivarea plantelor;	• Nivel redus al cercetării, dezvoltării şi al inovării; • Capacitate scăzuta de atragere a investițiilor străine directe, rețea de sprijinire a afacerilor slab dezvoltată în zonă; • Slaba valorificare a disponibilului de teren agricol din localitatea Tomșani, județul Vâlcea; • Existența unei structuri de producție desuete, utilaje vechi cu uzură fizică și morală ridicată; • Potențialul economic şi structurile economice pentru valorificarea acestuia sunt modeste, aproape monofuncționale, dominant agricole; • Gradul redus de competitivitate economică şi cooperare a IMM-urilor din zonă; • Insuficienta promovare a sectorului industrial și agricol pe piața națională și europeană; • Existența unor exploatații agricole pe loturi reduse, ceea ce determină un

	grad scăzut de valorificare a produselor; • Slaba productivitate a populației ocupate în agricultură; • Inexistența unei dotări a fermelor agricole cu utilaje performante; • Slaba cooperare a operatorilor industriali și agricoli în crearea unor asociații, parcuri industriale, agricole;
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI/RISCURI**
• Liberalizarea pieţelor şi modernizarea modelelor de afaceri; • Efectivul mare de animale şi suprafețe de teren care favorizează posibilitatea înființării de microferme; • Lansarea și derularea programelor de finanțare nerambursabilă din domeniul stimulării IMM-urilor și dezvoltării rurale, a creării parcurilor industriale și incubatoarelor de afaceri; • Simplificarea procedurilor administrative și încurajarea parteneriatelor și investițiilor străine;	• Migrația forței de muncă calificate din comuna Tomșani către alte zone sau state; • Mediul legislativ fiscal instabil; • Lipsa de coeziune a măsurilor de dezvoltare economică şi socială pe fondul accentuării lipsei de încredere a populației în redresarea economică; • Acces redus la granturi nerambursabile datorat nepreluării în termen a informațiilor; • Acces redus la credite pentru dezvoltare agricolă; • Neutilizarea corespunzătoare a forței de muncă prin programe de integrare pe piața muncii; • Slaba integrare în societatea informațională datorită posibilității

	reduse de procurare a computerelor, accesului scăzut la Internet etc. • Declinul volumului de activități locale în ramurile de bază ce influențează resursele de muncă, calitatea vieții populației și asigurarea resurselor financiare necesare realizării unor programe de modernizare a localității.
INFRASTRUCTURĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
• Disponibilitatea unor rețele de transport, circulație de persoane şi mărfuri diversificată - drumuri județene şi rețeaua de drumuri interne; • Gradul ridicat de racordare a populației la rețeaua de alimentare cu energie electrică; • Existența unui sistem de alimentare cu apă, canalizare şi epurare a apelor uzate în toate satele componente ale comunei.	• Existența unei infrastructuri rutiere – rețele stradale nemodernizate, din pietriş sau pământ cu o stare precară din punct de vedere tehnic; • Inexistența unui sistem de alimentare cu gaze naturale; • Starea de degradare și uzură avansată a clădirilor instituțiilor din localitate; • Slaba dezvoltare a infrastructurii de sănătate şi educație.
OPORTUNITĂȚI	**AMENINȚĂRI/RISCURI**
• Potential energetic amenajabil; • Lansarea şi derularea programelor	• Insuficiența fondurilor financiare locale pentru susținerea (din punct de vedere

naționale sau europene de finanțare nerambursabilă din domeniul dezvoltării infrastructurii de mediu, transport, turistice, educaționale etc;	al cofinanțării în cazul un programe de granturi) a unor proiecte de anvergură în domeniul dezvoltării infrastructurii de transport, apă, canalizare, turistică, de sănătate şi educație; • Capacitatea scăzută a populației din localitate de a prelua și suporta costuri specifice de utilizare și întreținere a unei infrastructuri modernizate de transport, apă, canalizare, turistică, de sănătate şi educație; • Insuficiența facilităților de cercetare care împiedică progresul către operații industriale cu valoare adăugată ridicată.

6. Direcții de dezvoltare a comunei Tomșani

În scopul eliminării disparităților existente între comuna Tomșani şi celelalte zone ale regiunilor din țară sau Europa, în vederea sprijinirii şi promovării unei dezvoltări economice şi sociale echilibrate a tuturor Regiunilor României, prin îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și ale mediului de afaceri care determină creşterea economică **se propune ca obiectivul general de dezvoltare în perioada 2014 – 2020 să fie dezvoltarea economico-socială a localității Tomșani într-un cadru de cercetare, dezvoltare și inovarea pentru cea mai bună utilizare a resurselor naturale şi umane în vederea valorificării oportunităților create de statutul României de membru al UE.**

Pentru atingerea obiectivului general, se propun următoarele direcții de dezvoltare a localității Tomșani :

1. Dezvoltarea infrastructurii

a) Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de transport

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport va facilita mobilitatea populației şi a bunurilor, reducerea costurilor de transport de mărfuri și călători, îmbunătățirea accesului pe piețele regionale, creşterea eficienței activităților economice, economisirea de energie și timp, creând condiții pentru extinderea schimburilor comerciale și implicit a investițiilor productive. De asemenea, va îmbunătăți cooperarea interregională și va contribui semnificativ la creşterea competitivității întreprinderilor/firmelor şi a

mobilității forței de muncă, şi, prin urmare, la o dezvoltare mai rapidă a României pe ansamblu, dar şi a fiecărei regiuni în parte.

Acest domeniu de intervenție contribuie la realizarea obiectivelor identificate în Strategia Națională de Dezvoltare Regională din Cadrul Național Strategic de Referință şi este în concordanță cu Orientările Strategice Comunitare ale Politicii de Coeziune care prevăd necesitatea îmbunătățirii accesibilității şi atractivității regiunilor.

Crearea unei rețele de drumuri conform standardelor europene va contribui, pe termen mediu, la creşterea fluxurilor de capital, a mobilității forței de muncă, a accesibilității spre și în interiorul țării, determinând o dezvoltare durabilă a acesteia şi, implicit, crearea de noi oportunități de locuri de muncă, inclusiv în zonele rurale.

b) Reabilitarea clădirilor sedii de instituții publice, învățământ și sănătate

Această orientare de dezvoltare vizează îmbunătățirea infrastructurii sănătății, serviciilor sociale, serviciilor de siguranță publică pentru situații de urgență și a infrastructurii educaționale, în scopul creării premiselor necesare pentru asigurarea populației cu serviciile esențiale, de maximă importanță şi utilitate pentru atingerea obiectivului european al coeziunii economice și sociale. Existența acestor infrastructuri determină creşterea gradului de atractivitate al regiunilor, integrarea resurselor umane pe piața muncii şi, în final, creştere economică.

c) Reabilitarea clădirilor și a obiectivelor cu valoare de patrimoniu, ceea ce ar determina creşterea atractivității localității şi valorificarea arhitecturii tradiționale.

d) Imbunatatirea si extinderea sistemului centralizat de alimentare cu apă şi de canalizare

În acest sens se impune realizarea unei infrastructuri tehnico-edilitare moderne, capabilă să susțină dezvoltarea economico-socială a localității, să atragă investiții private şi să stimuleze dezvoltarea durabilă a comunității locale, menită să implementeze prioritățile și Directivele Uniunii Europene (Directiva 91/271/CEE privind tratarea apelor uzate şi Directiva 98/83/CEE privind calitatea apei de consum uman).

e) Perfecționarea planului de urbanism al localității Tomșani

Propunerile privind organizarea urbanistică a localității Tomșani vor respecta Planul de Amenajare al Județului Vâlcea și Planul de Amenajare al Teritoriului Național.

2. Creşterea competitivității economiei locale

a) Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor şi a inițiativelor private

Existența structurilor de afaceri, dar și facilitățile oferite de acestea reprezintă un factor esențial pentru creşterea atractivității regiunilor ca locații pentru investiții în activități economice și sociale.

b) Promovarea sectorului industrial și agricol pe piața națională și europeană

c) Dotarea cu utilaje performante a operatorilor industriali și agricoli

Investițiile în structuri moderne de afaceri reprezintă un instrument cheie pentru impulsionarea mediului de afaceri regional şi local şi creşterea

gradului de competitivitate a țării, în contextul Uniunii Europene lărgite, care poate crea condiții pentru o mai rapidă integrare a economiei naționale în economia europeană. Având structuri de afaceri moderne, regiunile pot beneficia de avantaje competitive, prin utilizarea resurselor lor specifice, până acum neutilizate sau subutilizate și mobilizarea întregului potențial productiv de care dispun, contribuind astfel la convergența regiunilor României cu celelalte Regiuni ale Statelor membre ale UE.

3. Protecţia mediului

Analizând situația existentă și având în vedere reperele de normalitate și pe cele impuse de comunitatea europeană (plecând de la faptul că mediul este unul singur pentru toată lumea și nu se poate împărți în mediu local, mediu zonal, mediu național, mediu multinațional etc) se formulează următoarele propunere și măsuri de intervenție:

a) **Imbunatatirea si extinderea sistemului centralizat de canalizare şi epurare a apelor uzate;** Pe această cale va creşte atractivitatea zonei în sensul atragerii de investiții şi de protejare a populației şi a mediului înconjurător împotriva efectelor oricărui tip de contaminare a apei potabile prin asigurarea calității ei de apă curată şi sanogenă.

b) **Îmbunătățirea și dotarea în continuare a sistemului de colectare selectivă a deşeurilor și depozitare temporară a acestora până la depunerea lor în deponia finală** în vederea creşterii atractivității zonei înconjurătoare și reabilitării mediului înconjurător prin stoparea eliminării necontrolate a deşeurilor în contextul închiderii actualelor facilități neconforme destinate depozitarii deşeurilor.

c) **Inițierea realizării unor lucrărări de îmbunatățiri funciare şi a unui sistem local de irigații**, conducând la îmbunătățirea calității vieții prin încurajarea dezvoltării durabile.

d) **Diminuarea până la eliminare a surselor de poluare majoră** (emisii, deversări) existente sau care vor apărea din diverse cauze.

e) **Conservarea patrimoniului natural și construit,** prin delimitarea orientativă a zonelor de protecție.

f) **Stabilirea zonelor propuse pentru refacere peisagistică și reabilitare urbană.**

Deși măsurile de mai sus sunt generale, ele trebuie avute în vedere în permanență și să fie criterii principale în activitatea economico-socială curentă și în propunerile de dezvoltare.

4. Întărirea coeziunii sociale

a) **Modernizarea spațiilor destinate activităților socio-culturale și sportive,** care să creeze condiții optime de recreere a locuitorilor zonei.

b) **Dezvoltarea serviciilor de asistență socială a persoanelor aflate în dificultate** în vederea promovării incluziunii sociale, sprijinirii grupurilor sociale marginalizate şi dezavantajate şi inserției pe piața muncii a persoanelor dezavantajate.

c) **Îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală.** Acest demers vizează dezvoltarea unui sistem de prevenire și tratare modern, performant, accesibil tuturor categoriilor de persoane afectate, precum şi a unui sistem eficient de servicii de urgență. Infrastructura acestor servicii se situează mult sub standardele europene, iar lipsa unui management adecvat și a investițiilor a condus la un proces continuu de deteriorare.

d) **Dinamizarea vieții culturale a comunei şi a modalităților de petrecerea timpului liber**

5. Promovarea şi dezvoltarea turismului

a) **Amenajarea zonelor de agrement turistic,** ceea ce va contribui la creşterea atractivității regiunilor pentru turişti, pentru investitori dar și pentru locuitorii zonei.

b) **Crearea infrastructurii turistice necesare,** care să creeze premisele unei infrastructuri turistice moderne, clădită pe principiile dezvoltării durabile iar rezultatele sale vor avea un impact pozitiv și de durată la nivel local, regional şi național.

c) **Promovarea și valorificarea potențialului turistic al zonei** la nivel local, regional şi național.

d) **Valorificarea resurselor de apa sarata si sulfuroasa** prin amenajarea unor izvoare de captare, realizarea unor centre de tratament balnear si promovarea unui nou turism de nisa „turismul balnear de cura”.

7.Planul de acțiuni

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE	ACȚIUNI PROPUSE	SURSE DE FINANȚARE	OBSERVAȚII / RECOMANDĂRI
1. Dezvoltarea infrastructurii			
a) Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de transport	**„Modernizare infrastructura rutiera de interes local, comuna Tomsani, judetul Valcea”** • Drumul comunal 130 Folești – Oteșani, face legătura dintre DJ 646, cu comuna Oteşani. Are o lungime totală de 1500 m, o lățime de 8 m, pietruit, 1000 m în extravilan, cu șanțuri. • Drumul comunal Tomșani – Mestecănișii - Măldărești, cu o lungime totală de 1687 m, o lățime de 8 m, pietruit, cu șanțuri, 700 m în extravilan, porneste din DN 67 ✓ Drum La Luncă, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 486 m și o lățime de 5 m, intravilan, pietruit, cu șanțuri;	**-Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR) - submasura 7.2 -investitii in crearea si modernizarea infrastructurii de baza la scara mica;**	- pentru reabilitări și extinderi rețele de transport (străzi, drumuri, podețe, etc.) sau construire variantă ocolitoare se impune necesitatea elaborării/revizuirii următoarelor studii: o Studiu de fezabilitate; o Studiu de trafic rutier; o Studiu topografic; o Studiu geologic; o Studiu hidraulic.

	✓ Drumul Malinis, Tomșani, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1500 m și o lățime de 8 m, din care 1000 m intravilan, pietruit, 500 m în extravilan din pământ; ✓ Drumul Văilor, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 3000 m și o lățime de 5 m, pietruit 1500 m, cu șanțuri, nepietruit 1500 m, 800 m în intravilan; ✓ Ulița Balta Mare, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 4 m, pietruită, 1700 m în extravilan; ✓ Ulița Brutăriei, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 3000 m și o lățime de 4 m, pietruită 1000 m, nepietruită 2000 m, din care 2000 m extravilan; ✓ Ulița Ototoci, Băltățeni, care pornește din DC 153, cu o lungime de 1500 m și o lățime de 4 m, pietruită 1000 m, nepietruită 500 m, cu șanțuri, 500 m în extravilan; ✓ Ulita Cimitir Tomsani, sat		

	Tomsani, cu o lungime de 105 m pietruit, ✓ Drum Macsoara Vale, cu o lungime de 315 m, sat Chiceni, porneste din DC 133. *Reabilitarea, redimensionarea și modernizarea/asfaltarea infrastructurii rutiere – rețea stradală astfel încât să corespundă cerințelor actuale și viitoare de dezvoltare și de trafic și realizare în sistem pachetizat cu modernizarea celorlalte rețele de utilități;* Amenajare/reabilitare/ întreținere drumuri comunale: ➢ Drumul comunal 124 Folești – Păușești, face legătura dintre DJ 646 din satul Păuşeşti cu DJ 646 din satul Foleştii de Jos. Are o lungime totală de 2500 m, asfaltat, în intravilan, cu șanțuri; • Drumul comunal 148 A Bogdănești – Costești, cu o lungime totală de 1950 m, lățime de 6 m, șanțuri de pământ, 500 m în extravilan; • Drumul comunal 148 Bogdănești – Rovine ce face legătura satului Bogdănești cu DN	**-Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR)** - IFI (instituțiile financiare internaționale) sau băncile internaționale de investiții (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții) - **fonduri-programe guvernamentale**	

	67 atât spre vest cât şi spre est. Are o lungime totală de 1968 m, o lățime de 5 m, 1000 m asfalt și 968 m pietruit, cu șanțuri; • Drumul comunal 153 Pietrari – Manta, cu o lungime totală de 2287 m, o lățime de 8 m, pietruit, cu șanțuri, în intravilan; ✓ Drum Ogrăzile Mirești, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 4 m, pietruit 500 m, nepietruit 1500 m, din care 1900 m în extravilan; ✓ DC 133 A Chiceni – DJ 646 – Baltateni – Folesti de Sus – DJ 646 646, cu o lungime de 3300 m și o lățime de 5 m, cu șanțuri; ✓ Drum sătesc Carpeniș Romani, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 4000 m și o lățime de 6 m, pietruit 1000 m, din care 3000 m extravilan, cu șanțuri din pământ; ✓ Drum sătesc La Biserică, Bogdănești, din DC 148A la DC 148, cu o lungime de 500 m și o lățime de 6 m, pietruit, cu șanțuri; ✓ Drum sătesc Niculești,		

	Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 500 m și o lățime de 6 m, cu șanțuri, pietruit; ✓ Drum sătesc Valea Neagoti, Bogdănești, care pornește din DC 148A, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 6 m, intravilan, cu șanțuri; ✓ Drum sătesc Văratici, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 7 m, din care 500 m extravilan, pietruit, cu șanțuri; ✓ DC 149 –Folesti de Jos – Apa Sarata - Pausesti pornește din DJ 646, cu o lungime de 3500 m și o lățime de 5 m, din care 3000 m extravilan, pietruit ✓ Drumul Lungulești, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, intravilan, pietruit; ✓ Drumul Maicilor, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1300 m și o lățime de 4 m, pietruit 300 m, din pământ 1000 m, 1000 m extravilan; ✓ Drumul Mărculești, Foleștii de		

	Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 4 m, extravilan, nepietruit; ✓ Drumul Pădurea Ungureanului, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 5 m, pietruit 500 m, 2000 m din pământ, 2000 m în extravilan; ✓ Drumul Secilor, Foleștii de Sus, care pornește din Drumul Văilor, cu o lungime de 2000 m și o lățime de 5 m, fără șanțuri, nepietruit; ✓ Drumul Valea lui Stoian, Foleștii de Jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2300 m și o lățime de 5 m, 2000 m extravilan, pietruit; ✓ Drum Mirești, care pornește din DJ 646 până la Islaz, cu o lungime de 2500 m și o lățime de 4 m, asfaltat; ✓ Ulița, Chiceni, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită; ✓ Ulița, Cătun Ogrăzile, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2362 m și o lățime de 4 m, din		

	care 1000 m intravilan, pietruită, 1362 m extravilan, din pământ; ✓ DC 133 Chiceni – Modarceni – Darvaresti – Pietrari, cu o lungime de 4800 m, și o lățime de 5 m, care pornește din DJ 646 ✓ Ulița Alexie, Băltățeni, din drum sătesc Băltățeni Boereasca, cu o lungime de 700 m și o lățime de 4 m, intravilan, pietruită, cu șanțuri; ✓ Ulița Bisericii, Dumbrăvești, care pornește din DC 124, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită, intravilan; ✓ Ulița Bodescu, Foleștii de Jos, cu o lungime de 300 m și o lățime de 6 m, pietruită, intravilan, cu șanțuri; ✓ Ulița Bogdănescu, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 2200 m și o lățime de 4 m, pietruită pe lungimea de 700 m, nepietruită 1500 m, extravilan 1500 m; ✓ Ulița Cecului, Tomșani, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1500 m și o lățime de 6 m, 900 m asfaltat		

	✓ Ulița Cimitirului, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, intravilan, pietruită, cu șanțuri, 600 m în extravilan; ✓ Ulița Cocoșatul, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, pietruită 100 m, 400 m în extravilan; ✓ Ulița Diaconeștilor, Tomșani, care pornește din Drumul Malinis, cu o lungime de 800 m și o lățime de 4 m, pietruită; ✓ Ulița La Georgescu, Foleștii de Sus, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 300 m și o lățime de 4 m, pietruită, în intravilan; ✓ Ulița La Grajd, Foleștii de Sus, care pornește din Ulița Brutăriei, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, nepietruită; ✓ Ulița La Punte, Băltățeni, din drumul sătesc Băltățeni – Boereasca, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, pietruită, cu șanțuri; ✓ Ulița La Soanta, Foleștii de Sus, care pornește din Ulița		

	Brutăriei, cu o lungime de 500 m și o lățime de 4 m, nepietruită; ✓ Ulița lui Borbei, Tomșani, vecină cu Ulița Ceculuí, cu o lungime de 1100 m și o lățime de 4 m; ✓ Ulița lui Cartof, Tomșani, unește Drumul Malinis cu Ulița Ceculuí, cu o lungime de 600 m și o lățime de 4 m, pietruită; ✓ Ulița lui Zaharia, Tomșani, unește Drumul Malinis cu Ulița Ceculuí, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 6 m, pietruită, cu șanțuri; ✓ Ulița Moșteni, Băltățeni, care pornește din Ulița Ototoci, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită, cu șanțuri, în intravilan; ✓ Ulița Popolonești, Foleștii de jos, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 300 m și o lățime de 4 m, pietruită; ✓ Ulița Punții, Bogdănești, care pornește din DC 148, cu o lungime de 250 m și o lățime de 4 m, fără șanțuri, nepietruită; ✓ Ulița Rudărești, Tomșani,		

	care pornește din DJ 646 la Drumul Malinis, cu o lungime de 500 m și o lățime de 6 m, pietruită, cu șanțuri; ✓ Ulița Trăneștilor, Foleștii de Sus, care face legătura între Ulița Brutăriei și DC 130, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, pietruită; ✓ Ulița Văii, Chiceni, care pornește din Drumul Chiceni, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 4 m, 600 m extravilan; ✓ Ulița Zăvoi, Băltățeni, care pornește din Ulița Ototoci, cu o lungime de 200 m și o lățime de 4 m, pietruită; ✓ Ulița Pleașu, Darvaresti, care pornește din DJ 646, cu o lungime de 1000 m și o lățime de 5 m, pietruită, în intravilan, cu șanțuri. ✓ DC 150 Apa Sarata – Dumbravesti – Pausesti care porneste din DC 149, cu o lungime de 2500 m pietruit. ➢ **Reabilitarea și marcarea corespunzătoare a străzilor comunei Tomșani;** ➢ **Reamenjarea podurilor și podețelor pietonale;** ➢ **Realizarea/construirea de poduri de beton, podete;**		

	➢ **Identificare si analize tehnice drumuri agricole, amenajare drumuri agricole in satele componente;** ➢ **Identificare și analize tehnice amenajare parcări, realizare sisteme de parcare moderne în comuna;** ➢ **Identificare și analize tehnice amenajare trotuare, realizare trotuare în comuna;** ➢ **Identificare și analize tehnice amenajare piste de biciclisti, realizare piste de biciclisti în comuna;** ➢ **Amenajare stații călători în vederea asigurării condițiilor optime de aşteptare, informare, îmbarcare şi debarcare;** ➢ **Achiziționarea de utilaje si echipamente .**		
b) Reabilitarea şi dotarea clădirilor sedii de instituții publice, învățământ şi	➢ Reabilitarea și dotarea corespunzătoare a unităților de învățământ, şcolilor generale şi grădinițelor, respectiv: - Școala gimnazială Tomșani; - Școala gimnazială sat Foleștii de	- **Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul Social European (FSE)**	– Pentru reabilitare sedii de instituții publice, învățământ şi sănătate se impune realizarea unor expertize tehnice, studii de

sănătate	Sus; - Grădinița cu program normal Tomșani ; - Grădinița cu program normal sat Foleștii de Sus; - Grădinița cu program normal sat Bogdănești. ➢ Reabilitarea, modernizarea şi dotarea Căminului Cultural-comuna Tomșani, județul Vâlcea; ➢ Promovarea educației digitale şi dotarea şcolii cu tehnică de calcul şi servicii multimedia; ➢ Identificarea soluțiilor tehnice, extinderea, reabilitarea şi dotarea sediilor instituții publice și de sănătate din localitate; ➢ Amenajare parcuri de agrement şi recreere cu piste de patinaj - role și biciclete, precum și locuri de joacă pentru copii; ➢ Înființarea unui Centru de pregătire și reconversie profesională a populației disponibilizate; ➢ Diversificarea profilelor	– **Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR)** - fonduri – programe guvernamentale, **-** IFI (instituțiile financiare internaționale) sau băncile internaționale de investiții - bugetul propriu.	fezabilitate cu documentațiile conexe.

	existente prin crearea unor centre educaționale specifice activităților din zonă (agricultură, meşteşuguri, turism); ➢ Construirea și înființarea unui centru medical de recuperare şi a unui centru de asistență familială și vârstnici; ➢ Construire şi amenajare adăpost temporar pentru persoane fără locuință; ➢ Restaurarea/ consolidarea/ conservarea obiectelor de patrimoniu – monumente istorice, culturale, ecumenice.		
c) Reabilitarea şi crearea unui sistem centralizat de alimentare cu apă şi de canalizare, precum şi alte utilități publice	➢ Extinderea sistemului de alimentare cu apă si canalizare a gospodariilor populației comunei Tomșani, asigurarea calității apei destinate consumului uman şi asigurarea informării consumatorilor asupra calității apei destinate consumului; ➢ Realizarea sistemului de rețele de alimentare cu gaze naturale;	– *Fondul de Mediu* – **Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR)** - *Programul Operațional Sectorial de Mediu, Axa Prioritară 1 Extinderea și*	- elaborarea unui set complet de studii - studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, studiu privind potabilitatea apelor subterane din sursele identificate, studiu hidrologic, studiu de dimensionare a perimetrelor de

	➢ Regularizarea cursurilor de apă și amenajarea malurilor; ➢ Amenajarea albiilor râurilor, corecția versanților; ➢ Schimbarea rețelei electrice și producerea de energie din resurse regenerabile (solara, eoliana, biomasa și cogenerare).	*modernizarea sistemelor de apă și apă uzată,* **finanțat prin Fondul de Coeziune (FC).** - fonduri – programe guvernamentale, **-** IFI (instituțiile financiare internaționale) sau băncile internaționale de investiții - bugetul propriu.	protecție sanitară, studiu pedologic, evaluarea impactului asupra mediului.
2. Creşterea competitivității economiei locale			
a) Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor şi a inițiativelor private	➢ Stimularea informării şi susținerii inițiativelor private, cercetării şi inovării; ➢ Diseminarea informațiilor privind fondurile de finanțare pentru susținerea activităților productive; ➢ Crearea unor asociații, parcuri industriale/agricole în	**– Programul Operațional Regional**, **finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regionala** **- Programul**	- Realizare expertize tehnice, studii de piață, studii de fezabilitate.

	vederea creşterii gradului de cooperare al operatorilor privaţi; ➢ Adoptare la nivel local a unor politici de sprijin a iniţiativelor în agricultura ecologică.	**Operațional Sectorial Creşterea Competitivităţii Economice,** **- Programul Național de Dezvoltare Rurală** - fonduri – programe guvernamentale, **-** IFI (instituţiile financiare internaţionale) sau băncile internaţionale de investiţii - bugetul propriu.	
b) Promovare a sectorului industrial şi agricol pe piaţa naţională şi europeană	➢ Organizarea şi participarea la târguri şi conferinţe naţionale şi internaţionale de promovare a produselor agricole şi industriale; ➢ Publicarea de materiale promoţionale cu principalele categorii de produse şi producători agricoli şi industriali din zonă;		
c) Dotarea cu utilaje performante a operatorilor industriali şi agricoli	➢ Dotarea cu utilaje performante a operatorilor industriali şi agricoli;		

3. Protecția mediului			
a) Realizarea unui sistem centralizat de canalizare şi epurare a apelor uzate	➢ Imbunatatirea si extinderea unui sistem centralizat de alimentare cu apă şi de canalizare; ➢ Reabilitarea și modernizarea rețelelor de distribuție a apei potabile; ➢ Reabilitarea unor sisteme locale de canalizare menajeră prin dirijarea apelor uzate gravitațional către stații de epurare cu capacitate variabilă în funcție de locuitori; ➢ Valorificarea surselor de energie regenerabilă.	- *Fondul de Mediu* – *Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR)* - *Programul Operațional Sectorial de Mediu,* **finanțat prin Fondul de Coeziune (FC).** - fonduri – programe guvernamentale, - IFI (instituțiile financiare internaționale) sau băncile internaționale de investiții - bugetul propriu.	
b) Îmbunătățire a și dotarea în	➢ Achiziționarea de autocompactoare, recipienți şi amenajare puncte de	- *Fondul de Mediu* *- POS de Mediu,*	

continuare a sistemului de colectare selectivă a deşeurilor şi depozitare temporară a acestora până la depunerea lor în deponia finală	colectare; ➢ Realizarea unor campanii de informare şi conştientizare a populației privind colectarea selectivă a deşeurilor; ➢ Implementarea sistemului de colectare a deşeurilor de echipamente electrice şi electronice;	**finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR).** **-** finanțarea proiectului de investiții din bugetul de stat sau din bugetele locale, potrivit prevederilor art. 20 din Legea finanțelor publice locale nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare . *- Programul Operațional Sectorial de Mediu,* **finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională**	
c) Inițierea realizării unor lucrări de îmbunatățiri funciare şi a unui sistem local de irigații	➢ Realizare lucrări de îmbunătățiri funciare; ➢ Crearea unui sistem local de irigații.		

4. Întărirea coeziunii sociale			
a) Modernizarea spațiilor destinate activităților socio-culturale și sportive	➢ Identificarea soluțiilor tehnice, extinderea, reabilitarea şi dotarea sediilor cămine culturale şi de bibliotecă; ➢ Crearea de spații verzi, parcuri de agrement şi construirea unui stadion; ➢ Realizarea unei Baze Sportive moderne cu sala de sport si terenuri anexe;	– **Programul Operațional Regional**, **finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR) și Fondul Social European (FSE).** **- Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, finanțat prin Fondul Social European (FSE).** - IFI (instituțiile financiare internaționale) sau bănci internaționale	– Pentru reabilitare sedii de instituții publice, învățământ şi sănătate se impune realizarea unor expertize tehnice, studii de fezabilitate cu documentațiile conexe.
b) Dezvoltarea serviciilor de asistență socială a persoanelor aflate în dificultate	➢ Crearea și dotarea corespunzătoare a unor centre de asistență socială a persoanelor aflate în dificultate;		
c) Îmbunătățire a serviciilor de asistență medicală	➢ Reabilitarea și extinderea spațiilor având ca destinație servicii de asistență medicală; ➢ Dotarea cu aparatură de specialitate performantă a tuturor unităților sanitare/de		

	asistență socială din comuna Tomșani;	de investiții.	
d) Dinamizarea vieții culturale a comunei şi a modalităților de petrecere a timpului liber	➢ Organizare şi întocmire calendar de manifestări și evenimente culturale, festivaluri anuale de promovare a valorilor locale (gastronomie, turism); ➢ Dezvoltarea de programe culturale; ➢ Includerea comunei Tomșani în programele de schimb de experienta „Viata la tara”'; ▪ Înființarea unor centre de petrecere a timpului liber, pentru persoanele de vârsta a III-a (Centru de zi pentru vârstnici) și pentru elevi (Clubul copiilor); ▪ Organizare de târguri și expoziții care să valorifice și să stimuleze activitățile de artizanat şi cele meşteşugăreşti, specifice zonei.		

5. Promovarea şi dezvoltarea turismului			
a) Reamenajarea zonelor de agrement turistic	➢ Amenajare trasee turistice şi zone atractive din punct de vedere turistic, cu accent pe obiectivele cultural-ecumenice si istorice din zona;	– **Programul Operațional Regional**, **finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR) și Fondul Social European (FSE)** - programe guvernamentale, bugetul de stat sau local.	– Realizarea unor expertize tehnice, studii de fezabilitate cu documentațiile conexe, studii de piață/marketing.
b) Crearea infrastructurii turistice necesare	➢ Crearea de complexe turistice cu noi locuri de cazare şi posibilități de petrecere a timpului liber; ➢ Valorificarea izvoareleor naturale cu apa sarata si sulfuroasa, realizare izvoare de capare, centre de cura balneara, centre spa; ➢ Punerea în valoare a atractivității patrimoniului local.		
c) Promovarea și valorificarea potențialului turistic al zonei	➢ Înființarea unui centru de promovare şi informare turistică în localitatea Tomșani; ➢ Realizarea şi distribuirea unor materiale promoționale de prezentare a cadrului natural		

	şi a atracțiilor zonei; ➢ Semnalizarea tuturor obiectivelor turistice și a spațiilor de cazare din localitate, realizarea unei hărți turistice; ➢ Promovarea izvoareleor naturale cu apa sarata si sulfuroasa, a proprietatilor curative ale acestora; ➢ Realizarea unui site de promovare a produselor turistice ale zonei;		
6. Capacitate instituțională			
Întărirea capacității de management strategic şi de planificare a acțiunilor, raționalizarea furnizării serviciilor locale și întărirea managementu	➢ Certificarea, implementarea şi monitorizarea procedurilor de management al calității conform standardului SR EN ISO 9001 2000 la nivelul autorității publice locale; ➢ Introducerea metodelor moderne pentru managementul unitar al resurselor umane în administrația locală de la nivelul comunei Tomșani;	**- Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Capacității Administrative, finanțat prin Fondul Social European (FSE)** **- Programul Operațional Sectorial**	**Elaborarea de studii şi cercetări ce vizează îmbunătățirea capacității administrative** - Studiu pentru realizarea programului director de informatizare a actului administrativ pe baza analizei

lui resurselor umane	➢ Creşterea capacității de absorbție a fondurilor de post aderare alocate României prin dezvoltarea abilităților personalului administrației publice locale; ➢ Eliberarea online a actelor de autoritate (Certificate de Urbanism şi Autorizații de Construire) utilizând planificarea în Sistem Informațional; ➢ Realizarea unor planuri urbanistice zonale pentru lotizarea amplasamentelor; ➢ Aderarea la Asociatii, Grupuri Locale de Actiune GAL.	**Dezvoltarea Resurselor Umane, finanțat prin Fondul Social European (FSE)**	SWOT a administrației publice locale; - Studii privind îmbunătățirea capacității decizionale a administrației publice locale; - Studiu privind optimizarea circuitului documentelor prin crearea registraturii electronice și a unei pagini de intranet; - Studiu privind și arhivarea electronică a actelor şi a documentelor administrative;

8. Surse de finanțare

În vederea realizării planurilor de acțiune pentru fiecare direcție de dezvoltare se propun următoarele categorii potențiale de surse de finanțare:

- accesarea unor finanțări nerambursabile prin elaborarea documentațiilor în cadrul programelor de preaderare ce vor fi lansate, ulterior prin Fondurile Structurale (prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, Programele Operaționale Sectoriale etc), cu respectarea cerințelor de eligibilitate a solicitanților şi a activităților specifice fiecărui program de finanțare al Uniunii Europene. În aceste situații, autoritatea publică locală va beneficia asigurarea unei părți a investiției sub forma unei finanțări nerambursabile, urmând ca diferența de cofinanțare să fie asigurată din bugetul local potrivit prevederilor art. 33 alin. (3) lit. b) din Legea finanțelor publice locale nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, pentru susținerea proiectelor cuprinse în programele de dezvoltare și pentru proiecte de infrastructură care necesită cofinanțare locală;

- solicitarea pe baza documentațiilor elaborate a finanțării proiectului de investiții vizat de către IFI (instituțiile financiare internaționale), din partea băncilor internaționale de investiții (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții, Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional)

- finanțarea proiectului de investiții din bugetul de stat sau din bugetele locale, potrivit prevederilor art. 20 din Legea finanțelor publice locale nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare;

- încheierea unui parteneriat public-privat. Având în vedere că, potrivit conținutului cadru al studiilor de fezabilitate, documentațiile tehnice elaborate premergător investițiilor cuprind indicatorii de rentabilitate ai noii investiții este posibilă manifestarea interesului unui operator privat în dezvoltarea și operarea obiectivelor investiționale prin realizarea unui parteneriat public-privat.

- contractarea directă de împrumuturi interne și externe, pe termen scurt, mediu şi lung;

- finanțare din sectorul privat, prin investiții directe ale operatorilor privați interni și internaționali;

- promovarea și dezvoltarea de acțiuni bilaterale cu actori din România şi Uniunea Europeană

9. Cadrul legislativ aplicabil

- **Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale**, Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 20/02/2007;
- **Legea nr. 51/2006** - Legea serviciilor comunitare de utilități publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 121 din 05/03/2013;
- **Legea nr. 571/2003 - Codul Fiscal al României,** publicată în Monitorul Oficial al României nr. 927/23/12/2003, cu modificările și completările ulterioare**;**
- **Legea nr. 273/2006** - privind finanțele publice locale, cu modificările ulterioare și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 18/07/2006;
- **Legea nr. 350/2001** - privind amenajarea teritoriului şi urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 10/07/2001;
- **Legea nr. 363/2006** - privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea I Rețele de transport, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 806 din 26/09/2006;
- **Legea nr. 171/1997 -** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a II-a Apa, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 325 din 24/11/1997, cu modificările şi completările ulterioare;
- **Legea nr. 351/2001** - privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408 din 24/07/2001;

- **Legea nr. 575/2001 -** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a Zone de risc natural, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 726 din 14/11/2001;
- **Legea nr. 10/1995** – privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 24/01/1995.
- **Ordonanța nr. 20/1994**, privind măsurile pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 834 din 05/12/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 244/2000** - privind siguranța barajelor, cu modificările și completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 96 din 04/02/2002;
- **Ordonanța Guvernului nr. 65/2001 –** privind constituirea şi funcționarea parcurilor industriale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 536 din 01/09/2001, cu modificările şi completările ulterioare;
- **Legea nr. 114/1996** – Legea locuinței, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 393 din 31/12/1997, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 422/2001 -** privind protejarea monumentelor istorice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 938 din 20/11/2006;
- **Legea nr. 10/2001** - privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 798 din 02/09/2005, cu modificările și completările ulterioare;

- **Legea nr. 213/1998** - privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 448 din 24/11/1998, cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 -** privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 418 din 15/05/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 54/2006** - privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică, cu modificările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 569 din 30/06/2006;
- **Ordonanța Guvernului nr. 68/1994** - privind protejarea patrimoniului cultural național, cu modificările şi completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 247 din 31/08/1994;
- **Legea nr. 56/1998 -** privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 24/1997 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 68/1994 privind protejarea patrimoniului cultural național, aprobată prin Legea nr. 41/1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr.107 din 09/03/1998;
- **Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 -** privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 951 din 24/11/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordonanța Guvernului nr. 47/2000 -** privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial, cu modificările și completările ulterioare,

republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 45 din 31/01/2000;

- **Legea nr. 84/1995 -** Legea învățământului**,** Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 606 din 10/12/1999;
- **Ordonanța Guvernului nr. 102/1998 -** privind formarea profesională continuă prin sistemul educațional, aprobată prin Legea nr. 133/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 321 din 28/08/1998;
- **Lege nr. 33/1995 -** privind ratificarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, încheiată la Strasbourg la 1 februarie 1995, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 82 din 04/05/1995;
- **Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 -** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**,** republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 99 din 08/02/2007;
- **Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 195/2005 -** privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1196 din 30/12/2005;
- **Legea nr. 107/1996 -** Legea apelor, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 244 din 08/10/1996;
- **Legea nr. 211/2011 -** privind regimul deşeurilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 837 din 25/11/2011;
- **Legea nr. 104/2011 -** privind calitatea aerului înconjurător, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 452 din 28/06/2011;
- **Decret nr. 359/1999 -** pentru supunerea spre ratificare Parlamentului României a Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în

probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 224 din 22/05/2000;

- **Ordinul nr. 1325/2000** - privind participarea publicului, prin reprezentanții săi, la pregătirea planurilor, programelor, politicilor şi legislației privind mediul, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 580 din 20/11/2000;
- **Ordonanța Guvernului nr. 21/2002 -** privind gospodărirea localităților urbane şi rurale, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 86 din 01/02/2002;
- **Hotărârea Guvernului nr. 128/2002 -** privind incinerarea deşeurilor, modificată şi completată prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2005, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 160 din 06/03/2002;
- **Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 -** privind depozitarea deşeurilor, completată prin Hotărârea Guvernului nr. 210/2007, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 394 din 10/05/2005;
- **Legea nr. 99/1999 -** privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, cu modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 236 din 27/05/1999;
- **Legea nr. 448/2006 -** privind protecția şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 1006 din 18/12/2006;
- **Legea nr. 108/1999** pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 182 din 21/03/2012;

- **Ordinul nr. 124/1999 -** privind constituirea Comisiei Naționale de Dialog Social, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 570 din 23/11/1999;
- **Decret nr. 138/1999 -** privind promulgarea Legii pentru ratificarea Cartei sociale europene revizuite, adoPTA tă la Strasbourg la 3 mai 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr.193 din 04/05/1999;
- **Decret nr. 249/1999 -** pentru promulgarea Legii privind unele măsuri de protecție a persoanelor încadrate în muncă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 355 din 27/07/1999;
- **Legea nr. 202/2002 -** privind egalitatea de şanse între femei şi bărbați, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 326 din 05/06/2013;
- **Hotărârea Guvernului nr. 427/2001 -** pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile de încadrare, drepturile și obligațiile asistentului personal al persoanei cu handicap, modificată de Hotărârea Guvernului nr. 463/2005, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 232 din 07/05/2001;
- **Legea nr. 17/2000 -** privind asistența socială a persoanelor vârstnice**,** Republicată în Monitorul Oficial**,** Partea I nr. 157 din 06/03/2007;
- **Hotărârea Guvernului nr. 851/2000 -** privind acordarea unor ajutoare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 481 din 02/10/2000;
- **Ordinul nr. 780/2006 -** privind aprobarea Criteriilor pe baza cărora se efectuează selecția proiectelor în domeniul protecției, integrării şi incluziunii sociale a persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 959 din 29/11/2006;

- **Legea nr. 292/2011 –** privind asistența socială, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 905 din 20/12/2011;
- **Legea nr. 62/2011 -** privind dialogul social, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 625 din 31/08/2012;
- **Legea nr. 76/2002 -** privind sistemul asigurărilor pentru şomaj şi stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 103 din 06/02/2002.